

Lunds Universitet
Sociologiska Institutionen

HELAMALMÖ-MODELLEN

Att skapa tillitsfulla relationer i politiskt försummade områden

Författare: Emma Ornstein och Linnea Winberg Strand

Kandidatuppsats SOCK10, 15hp

Vårterminen 2022

Handledare: Magnus Ring

(Antal ord: 15 451)

Abstract

Författare: Emma Ornstein och Linnea Winberg Strand

Titel: Helamalmö-modellen: Att skapa tillitsfulla relationer i politiskt försummade områden

Kandidatuppsats: SOCK10, 15hp

Handledare: Magnus Ring

Sociologiska institutionen, vårterminen 2022

Helamalmö is an organization working in politically neglected areas where they implement social solutions to social problems. This essay aims to study Helamalmö's structural work for social change and analyze how their relational work with children and youths contributes to the experience of safety, belonging and faith in the future. The results present empirical data collected through interviews, which is analyzed through the three societal levels, macro, meso and micro, using Maslow's theory of the hierarchy of needs and sociological definitions of the concepts of precariousness, ontological security, and affinity. The results show that Helamalmö's structural work for social change to counteract social injustices take place mainly through (1) the creation of new social infrastructure and community organizing as well as (2) opinion formation and dissemination of knowledge. Helamalmö's work with children and youths is adapted to children's needs and relationship-focused by executing the following practical efforts: (1) continuously present assuring adults committed to the well-being of children, (2) a welcoming and inclusive community, (3) voluntary activities and conversations to build trust, and (4) the feeling of being a family. The personal encounter with leaders from Helamalmö is described as the main component for continued commitment within the organization. The essay's conclusions suggest that Helamalmö's success partly depends on personal commitment and the ability to create trust rather than a certain organizational model.

Key words: Organization, leadership, precarity, relational work, community, ontological safety.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Nicolas Lunabba, Sommar i P1 2021	1
1.2 Organisationen Helamalmö	2
1.3 Problemformulering, syfte och frågeställningar.....	4
2. Teori	6
2.1 Social osäkerhet.....	6
2.2 Maslows Behovstrappa	8
2.3 Trygghet	8
2.4 Samhörighet	9
3. Tidigare Forskning	11
3.1 Stapelbädden och sex andra mötesplatser för Malmös unga.....	11
3.2 Ledarnas betydelse för hälsa och sociala relationer bland organiserade ungdomar	12
3.3 Framing trust at the street level	13
3.4 Sammanfattning	14
4. Metod	15
4.1 Deduktiv ansats	15
4.2 Kvalitativa metoder	15
4.3 Etiska aspekter.....	17
5. Resultat och analys	18
5.1 Makronivå: Helamalmös strukturella förändringsarbete.....	18
5.1.1 Strukturella problem i samhället	18
5.1.2 Strategier för att motverka sociala orättvisor	20

5.1.3 Sammanfattning	23
5.2 Mesonivå: Relationella handlingar.....	23
5.2.1 Att möta individens behov.....	24
5.2.2 Ett relationsskapande arbete	25
5.2.3 Sammanfattning.....	34
5.3 Mikronivå: Upplevelser och erfarenheter	35
5.3.1 Barn och ungas upplevelse	35
5.3.2 Ledarnas upplevelser	36
5.3.3 Sammanfattning.....	39
6. Avslutande diskussion	40
Referenser	43
Bilagor	45

1. Inledning

Den här uppsatsen redogör för organisationen Helamalmös arbete i politiskt försummade områden. Studien ämnar undersöka Helamalmös strukturella förändringsarbete samt analysera hur deras relationella arbete med barn och unga bidrar till upplevelsen av trygghet, samhörighet och framtidstro. Nedan följer ett citat ur Nicolas Lunabbas, verksamhetsledare för Helamalmö, sommarprat i P1 från 2021. Detta för att ge läsaren en förståelse för de frågor och problematiker Helamalmö ser i samhället där den sociala kontexten som påverkar hur individer i politiskt försummade områden ser sig själva och ses av andra förklaras. Därefter introduceras organisationen Helamalmö där vi kort beskriver dess historia och verksamhet idag. Slutligen redogörs studiens problemformulering, syfte och de frågeställningar som studien avser besvara.

1.1 Nicolas Lunabba, Sommar i P1 2021

Nicolas Lunabba berättar på ett personligt sätt om de konsekvenser svensk politik och media har på individer som lever i vad han kallar politiskt försummade områden. Dessa områden beskrivs som åsidosatta av politiken, där politiker inte tar ansvar och har en bristande vilja att åtgärda ojämlikhet och fattigdom (Sommarprat i P1, 2021). Han berättar:

(...) En kväll satt jag på en bänk med Elijah och de andra grabbarna och käkade pizza. Pojkarna diskuterade högljutt vilka som är de mest föraktade svartkallarna i Sverige. Om det var araberna, dvs muslimerna, eller afrikanerna eller, gud förbjude, en kombination av dem båda. Jo, konstaterade de, att vara svart och muslim i Sverige är det värsta man kan vara. Och i den kategorien, Sveriges mest hatade människor, drog pojkarna slutsatsen att Elijah passade in.

Jag såg ut över torget. "Vad gör detta med oss?" tänkte jag. Människor från hela världen som utkämpar omänskliga kamper för att ta sig hit för att sen göras till andra klassens medborgare. Utestängda från samhällsgemenskapen. Jag tänkte på pojkarna vid min sida som med munnarna fulla med pizza dividerade sin förhatlighet. Hur världen sakta, nästan omärkligt slöt sig om dem. Hur det inte är en enskild företeelse som bidrar till den denna förmörkelse utan en ackumulering av tusen.

Vad gör det med ett barn att växa upp i ett område där 50% av barnen lever i fattigdom. Där hälften av de vuxna i ens omgivning är arbetslösa och där dom som arbetar är lågavlönade med otrygga anställningar inom yrken som de ofta är överkvalificerade för. Där hälften av

eleverna går ut nian utan behörighet till gymnasiet och där flest lärare i landet saknar behörighet att lära ut.

Vad gör det med ett barn att växa upp i ett område där känslan av trygghet är lägst i landet? Där andelen unga i brottsregistret är högst i landet. Där mordfrekvensen är högst i landet och i sin tur ligger i topp i Europa. Där minst antal barn deltar i organiserade fritidsaktiviteter. Där du som lågutbildad statistiskt sett dör decennium tidigare än dom som bor bara några kilometer bort. Där samhällsklyftorna som orsakar förtidsdöden är snabbast växande i hela västvärlden. I ett land där ökningen av de riktigt rika är bland de högsta i världen. Där du som ung utgör den första generationen på 100 år som ska få det sämre ställt än dina föräldrar. Nej, det stämmer förresten inte, dina föräldrar är så traumatiserade av krig, förtryck och repression och drömmer återkommande mardrömmar om att deras barn ska avrättas nere på gården.

Vad gör det med ett barn att alltid höra att Sverige inte kan ta emot fler som är som du? Att Sverige är fullt, att Sverige inte har råd, tills du får veta att Sverige är ett av världens rikaste länder och Europas minst tätbefolkade. Att de som bestämmer vad som är trygghet för dig bestämmer att det inte är ditt grundläggande behov av mat i magen och en framtid att tro på utan fler poliser, mer övervakning och hårdare tag. Att aldrig kunna slå på TV:n eller läsa tidningen utan att konfronteras med onyanserade, förnedrande och stereotypa föreställningar om vem du är. Att låttexters eventuella skadliga inverkan på unga människor väcker större bestörtning än den verklighet de skildrar. Att du, och alla i din situation, trots att ni utgör bara en bråkdel av befolkningen, den med minst resurser, makt och inflytande, bär ansvaret för nationens påstådda förfall. Och att du, om du berättar allt detta för andra som bor i en annan del av staden, skulle få reaktionen att du överdriver, att du bär en offerkofta, att det är dina föräldrars fel, att det är ditt eget fel. Vad gör allt detta med ett barn? (Sommar & Vinter i P1, 2021).

1.2 Organisationen Helamalmö

Helamalmö startades år 2004 som ett projekt för att slussa barn in i idrotten och en meningsfull fritid. De erbjöd basketträningar efter skoltid, pratade om mobbning och våld, samt arrangerade brännbollsturneringar mellan olika skolor i Malmö. Dock märkte de att en del barn spelade basket barfota och andra kom dit hungriga. Det gav upphov till idén att servera mat och möta barns behov på fler sätt. Helamalmöns lärdomar från projektet var att den upplevda tryggheten ökade när människors grundläggande behov är tillgodosedda och de känner sig delaktiga i frågor som berör dem (Sommar & Vinter i P1, 2021). Idag består organisationen av 16 anställda i den

dagliga verksamheten, 150 timanställda och möter ca 250 barn i verksamheten varje dag (helamalmö.com, 2022).

Helamalmö verkar för social rättvisa och hållbarhet med särskilt fokus på barn och unga i Malmö. De arbetar med att höja levnadsförhållanden i socioekonomiskt utsatta områden i Malmö och för att vara en röst som motverkar sociala orättvisor. Detta gör Helamalmö på två sätt: (1) dels med att adressera orättvisor och missförhållanden genom att förmedla kunskap om människors livsvillkor, belysa orättvisa maktförhållanden i samhället, föra dialog och bilda opinion, (2) dels genom direkta och praktiska insatser för att motverka orättvisornas konsekvenser för marginaliserade grupper (ibid, 2022).

I det större perspektivet och i deras långtidsvision jobbar Helamalmö utifrån FN:s hållbarhetsmål, Agenda 2030 (UNDP, u.å). Där strävar de efter att nå mål som: ingen fattigdom, ingen hunger, god hälsa och välbefinnande, god utbildning för alla, genomförbart och globalt partnerskap och jämställdhet (helamalmö.com, 2022).

Under studiens genomförande pågår ett utvecklingsarbete inom Helamalmö där de undersöker möjligheter och utmaningar i att utöka sin verksamhet. Detta tydliggörs i deras övergripande mål för 2021–2022 som är att utveckla sitt arbetssätt på nuvarande mötesplatser och sprida och implementera det till andra områden, starta egna utbildningar, samarbeta med lokala, nationella och internationella aktörer som arbetar för mänskliga rättigheter samt vara en röst för rättvisa och jämlikhet (ibid, 2022).

I intervjuer på Helamalmö berättar ledare hur organisationen organiserar sitt arbete för att kunna uppnå sina mål. De har formella möten en gång i veckan med varje arbetsgrupp och personalmöten en gång i månaden. I och med att organisationen fortsätter växa ser ledarna ett behov av fler formella möten för att stärka den interna strukturen. Detta för att kunna arbeta mer strategiskt med arbetsmiljöfrågor såsom kommunikation, konflikt- och krishantering.

Det framgår i intervjuerna att informella möten mellan ledare sker oftast i korridorerna eller i enskilda samtal där frågor och funderingar tas upp för att hjälpa varandra i arbetet. Där bemöter ledarna varandra utifrån individuella behov genom uppskattning och ärlighet. Dessa informella samtal ses som lika viktiga som de formella mötena. Ledarna menar att det är högt i tak, avslappnat och en prestigelös atmosfär. Vidare beskrivs Helamalmö som en platt organisation där ledarna tillsammans skapar organisationskulturen.

Helamalmö har för tillfället två mötesplatser; Nydala och Möllan. Mötesplatsen Nydala är en mötesplats för barn och unga, och utgår från Nydalamodellen som är Helamalmö satsning om att etablera en social infrastruktur i ett politiskt försummat område. Här finns olika aktiviteter som är utformade efter barns och boendes uttryckta eller identifierade behov. Dessa inkluderar gaming, ett fashion rum för sminkning och hårfix, biorum, samtalsrum, musik och poddstudio, loungeområde, kampsport, lek för yngre, dans, gym, fotbollsrum, föräldragrupper och även träning för vuxna, en avdelning för Malmöuniversitet, avdelning för ungdomsmottagning (gratis mensskydd delas ut), biljard och pingis. Även bildningsfrämjande aktiviteter erbjuds såsom bibliotek, läxhjälp och studievägledning, seminarier och konferenser av olika slag, skrivarkurser och bokcirklar. På mötesplatsen delar de även ut tre gratis mål mat om dagen, där frukostarna är öppett för allmänheten och mellanmålen och kvällsmålen är öppett för barn och unga. Deras primära målgrupp på Nydala är barn och unga i åldrarna 10–19, men stort fokus läggs även på föräldrar och seniorer i området (helamalmö.com, 2022).

Mötesplatsen Möllan har två övergripande syften. Att (1) främja mobiliseringen av krafter som jobbar mot sociala orättvisor, och (2) sprida information och skapa en plats för bildning om social rättvisa. På Helamalmö hemsida beskrivs detta:

Helamalmö har en lång tradition av arbete för att motverka olika former av diskriminering. Därför är mötesplatsen Möllan en naturlig utveckling och fördjupning av detta arbete och ett sätt att ytterligare stärka banden med aktörer som arbetar för social rättvisa nationellt och internationellt. (ibid, 2022)

Lokalen består av ett bibliotek, en föreläsningssal, butik, vårdenheter och kontors- och samtalsrum. Dessa aktiviteter och verksamheter utformas och genomförs i samarbete med andra aktörer (ibid, 2022).

1.3 Problemformulering, syfte och frågeställningar

I Nicolas Lunabbas berättelse ovan sätter han ord på verkligheten för många barn och ungdomar i Sverige. Politiker och myndigheter som gett upp hoppet, övergett ansvaret och blundar för de behov som finns. Detta sätt att arbeta med sociala frågor är inte hållbart och individer skadas.

Som en motsats till detta vill Helamalmö vara ett alternativ på hur socialt arbete kan utföras genom att applicera sociala lösningar på sociala problem. Deras arbete har visat sig vara framgångsrikt och blivit uppmärksammat både i media och av flera människorättsorganisationer.

Syftet med denna studie är (1) att studera Helamalmö strukturella förändringsarbete för att motverka orättvisor och missförhållanden; samt (2) göra en analys över Helamalmö relationella arbete med barn och unga i politiskt försummade områden för att sedan konkretisera faktorer som positivt påverkar individernas upplevelse av trygghet, samhörighet och framtidstro. För att besvara syftet analyseras empirin utifrån frågeställningar som relaterar till tre samhällliga nivåer (Brante, 2004: 95):

1. På makronivå; hur genomför Helamalmö sitt strukturella förändringsarbete för att motverka sociala orättvisor och missförhållanden?
2. På mesonivå; vad i de relationella handlingarna som Helamalmö ledare utför bidrar till att barn och unga upplever trygghet, samhörighet och framtidstro?
3. På mikronivå; vilka upplevelser har ledare på Helamalmö av organisationens direkta insatser, både i deras roll som deltagande barn och ungdom samt som ledare?

Makroperspektiv avser undersöka hur Helamalmö står och agerar i relation till den samhällliga strukturen. Mesoperspektivet är den förmedlande länken mellan makro och mikro som fokuserar på relationen mellan organisation och människa. I denna studie avser det Helamalmö relationella arbete med de barn och ungdomar som deltar i dess verksamhet. I mikroperspektivet lyfts individens upplevelse och utveckling i interaktionen med Helamalmö (Brante, 2004).

2. Teori

Här skildras de teorival och begrepp som används för att analysera Helamalmös arbete. Först redogörs begreppet social osäkerhet enligt flera teorier om prekaritet. Detta då prekaritet kan beskriva livssituationen för majoriteten av de barn och ungdomar som deltar i Helamalmös verksamhet. Nästkommande text framför Maslows behovstrappa för att ge en grund till ett behovsanpassat arbete, vilket är en del av det relationella arbete Helamalmö bedriver. Därefter kommer Maslows teoribegrepp om trygghet och samhörighet förklaras vidare genom sociologiska teorier; trygghet enligt Giddens teori om ontologisk trygghet och samhörighet utifrån Stenbergs förklaring av gemenskapens socialpsykologi. Anledningen till att vi vill komplettera Maslows behovstrappa med andra sociologiska teorier är att vi riktar kritik mot det hierarkiska fokuset i Maslows teori, ordningen i vilken behoven är listade samt tanken om att varje individs högsta drivkraft är att nå självförverkligande, något vi anser saknar nyanser och komplexiteten i mänskliga behov.

2.1 Social osäkerhet

Prekaritet är ett begrepp som hänvisar till den flexibla, ovissa och tillfälligt anställda arbetskraften. Det beskriver en grupp människor i samhället som lever i ett tillstånd av oförutsägbarhet och osäkerhet på grund av deras osäkra anställningsförhållanden (Duck, 2015:7). Standing (2011:12) lyfter att detta leder till att den prekrära gruppen utgår från intresset av vilka konsekvenser deras anställning får för deras liv i övrigt. Han menar att kännetecknet för prekariatet inte är mängden lön eller inkomster som tjänas in vid ett visst tillfälle utan bristen på samhälleligt stöd i tider av svårigheter eller när de befinner sig i nödläge. Begreppet, prekaritet, har breddats till att även innefatta sociala och existentiella nivåer, något som beskrivs av Casanova et al. (2019). Enligt dem innefattar prekaritet hela individens liv som osäkert och utsatt och är inte längre begränsat till en viss samhällelig position.

Casanova et al. (2019:323) menar att individualiseringen, som innebär en tilltro till individens kapacitet att klara sig på egen hand, har valfrihet som grundpelare. Denna valfrihet kommer på bekostnad av säkerhet i form av socialt skydd. Det fria valet att handla leder därmed till konsekvenser i form av en osäkerhet såväl som minskad trygghet i individers samhälleliga socioekonomiska position.

Osäkerheten förstärker den individualiserande kraften genom att splittra grupper av människor och bryta ner gemensamma mål och intressen, något som minskar individens känsla av trygghet och gemenskap inom samhället. Detta på grund av att individer, oavsett samhällsposition, arbetar för att säkra sin egen trygghet och kontroll över sin situation på bekostnad av andra människors begränsningar av frihet, egenbestämmande och personlig utveckling. För de socialt missgynnade blir allt instabilt (jobb, familj, hem osv.) på grund av den privilegierade gruppens makt att kontrollera sin egen trygghet och frihet. Personer med högre socioekonomisk position har möjlighet att köpa sig säkerhet och riskfrihet genom utbildningar och jobb med höga inkomster i motsats till de personer som lever i fattigdom som tvingas fortsätta leva i ett överflöd av risker och otrygghet (Casanova et al., 2019:328).

Prekaritet försvagar även individens hopp och tro om framtiden, både i förhållande till den egna kapaciteten och möjligheten att ta sig ur sin situation. Casanova et al. (2019:327) lyfter insikten om att individer som haft en lägre socioekonomisk status som barn tenderar att agera och ta sina beslut mer impulsivt, med högre risker och fokuserar på att få snabba belöningar snarare än att spara inför framtiden. Hopp om en bättre framtid och planering inför denna undermineras av ett prekärt tillstånd orsakat av att individens beslutsfattande och handlande främst fokuserar på att förbättra det nuvarande tillståndet. Denna typ av beteende håller individer kvar i den prekära situationen och förhindrar långsiktiga förändringar.

Standing (2011:22–23) anser att ett bra samhälle behöver människor som känner empati, en förmåga att försöka sätta sig in i och förstå den andres situation, för att på ett gemensamt sätt bryta samhällelig osäkerhet. För att detta ska vara möjligt krävas det en omfattande förändring på vilket sätt politiken bidrar till samhällsstrukturen (Casanova et al., 2019:329). Empati och en jämnare maktfördelning, vilket innebär en jämnare fördelning av osäkerhet mellan samhällets olika grupper, kan bidra till att lyfta dem som lever i en prekär situation. Genom en mer jämn nivå av osäkerhet möjliggör det ett förhållande där människor kan arbeta mot ett gemensamt mål och intresse för att stärka tryggheten som helhet i samhället. Ett samlat fokus och samarbete för att hantera osäkerheten kan bidra till känslan av gemenskap och grupptillhörighet. En ökad trygghet kan också skapa bättre förutsättningar för individens egen utveckling och tro på framtiden (ibid., 2019:329).

2.2 Maslows Behovstrappa

Maslows behovstrappa visar på ett hierarkisk förhållande mellan olika behov som måste tillgodoses innan människan kan fokusera på sin yttersta strävan efter självförverkligande (Maslow, 2017). Det första behovet som måste tillgodoses är människans (1) *fysiska behov*. Dessa inkluderar mat, vatten, sömn, syre osv., det vill säga saker som är viktiga för vår överlevnad. Därefter följer behovet av (2) *trygghet* där skydd och säkerhet betonas (till exempel trygghet i form av en bostad och jobb). Att konsekvent möta behovet av trygghet erhåller stabilitet i individens liv. Tryggheten innebär att man exempelvis inte behöver vara orolig för att bli rånad när man går i sitt kvarter eller vara orolig för att förlora sitt jobb. Maslow påpekar att rädsla och otrygghet är hinder för människans förmåga att avancera till nästa steg (Maslow, 2017:8–15).

Nästa behov som Maslow beskriver är behovet av att känna (3) *gemenskap* genom anknytning, acceptans och tillgivenhet. En känsla av tillhörighet till en gemenskap kan erhållas när en individ vill och fokuserar på att bygga goda relationer med andra. Detta behov av tillhörighet måste etableras för att individens självkänsla ska kunna stärkas. Vidare finner vi behovet av en (4) *god självkänsla* genom uppskattning och erkännande (Maslow, 2017:15–17). Först när alla dessa fyra basbehov är bemöta kan människan börja arbeta med sin personliga utveckling mot (5) *självförverkligande*. Att kunna fundera på och arbeta för att bli den person som hon/han vill vara.

Maslows teori är förutom en psykologisk idé om människors behov även ett värdefullt bedömningsverktyg som används inom flera olika arbetsområden. Den används främst inom vården och av pedagoger, socialarbetare och coacher av olika slag. Maslows hierarkipyramid används eftersom den på ett enkelt sätt kan visualisera de behov som individen behöver för att slutligen kunna uppnå självförverkligande (Poston, 2009, 347).

2.3 Trygghet

I dagens Sverige används begreppen trygghet och säkerhet många gånger i samma andetag. Det används för att beskriva idén av att vara skyddad och säker från ett yttre hot, ofta i relation till brottslighet eller ordningsstörningar. Diskursen om brottslighet och ordningsstörningar förenas med otrygghet och osäkerhet. Om vi istället utvecklar idén och vidgar begreppet trygghet till att

inkludera personlig säkerhet och social trygghet för alla människor inser man att många faktorer påverkar upplevelsen av trygghet. Som beskrivet av Männskliga Rättighetsdagarna (2022):

Vårt boende, tillgången till arbete, vår ekonomi, vår tillit till samhället, vår familjesituation, vår upplevelse av att behandlas likvärdigt med andra (icke-diskriminering), oro för problem i närmiljön, större globala hot som klimatkris, konflikter och mycket mer. (Männskliga rättighetsdagarna, 2022)

Denna breddade syn på trygghet ger insikten om att det både är ett mångfacetterat begrepp och komplext att uppnå. Ontologisk trygghet är ett begrepp som berör individens grundläggande känsla av trygghet i världen och förtroende för andra människor (Giddens, 1991). Giddens beskriver ontologisk trygghet som en känsla av ordning och kontinuitet i individens upplevelse av sig själv. Med andra ord kan detta beskrivas som en känsla av stabilitet i sig själv som person över tid, något som möjliggör att vardagen känns hanterbar och framtiden påverkingsbar. Han menar att denna ontologiska trygghet är beroende av människors förmåga att ge mening åt sina liv. Mening finns i att uppleva positiva och stabila känslor, vilket är nödvändigt för att en person ska bibehålla en känsla av psykiskt välbefinnande och undvika existentiell ångest (Shani, 2017:282).

En ontologiskt trygg individ känner självständighet, har en stabil självkänsla och kan agera konsekvent med hänsyn till framtida relationer och upplevelser. Människan behöver en 'skyddande kokong' som skyddar dem från hot som kan kränka deras fysiska och psykiska välmående. Den 'skyddande kokongen' skapar goda premisser för att kunna hantera vardagens bestyr under förutsättningen att det finns förtroende, menar Giddens (Shani, 2017:282).

2.4 Samhörighet

Denna studie likställer samhörighet med känslan av att tillhöra en gemenskap som presenteras av Stenberg (2011). Att söka gemenskap är en basal del i att vara människa och social varelse. Detta visar sig i vårt behov av att vilja samtala, dela tankar och idéer samt att få spendera tid med varandra. När vi känner oss delaktiga i ett socialt sammanhang och får bekräftelse av människor som vi tycker om skapas känslan av gemenskap.

Att få uppleva närhet, tillit och värme på en plats där det finns utrymme att dela sina uppfattningar och övertygelser trots eventuella åsiktsskillnader är viktiga beståndsdelar i en gemenskap där medlemmarna känner samhörighet (Stenberg, 2011:7). Ett exempel där många människor har erfarenhet av att känna gemenskap är inom familjen. Här består gemenskapen av människor som står varandra nära och som kontinuerligt stöttar, sympatiserar och bekräftar varandras känslor och upplevelser. Denna idealbild av gemenskap är dock inte tillgänglig för alla och vissa människor associerar inte familjen med värme och bekräftelse (Stenberg, 2011:8).

Det finns två grundläggande motiv till att individen behöver gemenskap: 1) att ha en trygg och avslappnande miljö där individen kan vara sig själv utan krav och förväntningar på prestation, och 2) att ha en plats för individuell utveckling som ger möjlighet att dela funderingar och idéer med andra. Dessa två motiv kan antingen uppfyllas inom samma gemenskap eller via åtskilda gemenskaper (Stenberg, 2011:10–11). Stenberg menar dessutom att en gemenskap inte nödvändigtvis kräver en specifik plats, miljö eller människor, utan uppstår snarare av hur individen förhåller sig till det sociala sammanhanget. Han ger exemplet av hur backpackers kan känna gemenskap med nya människor på nya platser och i olika miljöer genom att helt enkelt befinna sig på samma ställe eller i liknande situation som dessa (Stenberg, 2011:12).

En annan aspekt av att känna samhörighet i en gemenskap är att kunna identifiera sig med människor som har liknande berättelser och levnadsvillkor. Att inneha likheter och känna igen sig i andra människor och dess omvärld skapar goda förutsättningar för individen att bli bekräftad och känna förtroende (Stenberg, 2011:11).

Genom att delta i interaktioner med människor som är betydelsefulla för individen kan en meningsfull gemenskap skapas. Denna meningsfullhet är en känsla som håller i sig till tillfällen utanför gemenskapen. Detta sker exempelvis när individer tänker tillbaka på stunder tillbringade med gemenskapen eller se fram emot nya situationer som ska spenderas med denna (Stenberg, 2011:119).

3. Tidigare Forskning

I följande avsnitt redovisas först två exempel som behandlar hur organisationer, både lokalt i Skåne och internationellt, arbetar socialt och relationellt med barn och unga. Detta för att lyfta framgångsrika insatser som gör att barn och ungdomar vill delta i verksamheters aktiviteter och hur detta påverkar deras upplevelse av trygghet och samhörighet. Därefter presenteras en studie av Perry (2012) som behandlar hur tillit eller misstroende skapas mellan dansk myndighetsarbetare och unga män med etnisk minoritetsbakgrund. Denna studie har valts för att kontextualisera ett förhållningssätt som existerar mellan myndigheter och människor som lever i politiskt försummade områden. Avsnittet avslutas med en sammanfattning över återkommande teman som identifierats från de tre presenterade studierna.

3.1 Stapelbädden och sex andra mötesplatser för Malmös unga

I Norberg Hansens och Lagergrens (2010) studie om Malmö stads satsning på mötesplatser för unga under åren 2007–2010 intervjuades sex verksamhetsledare från olika organisationer i Malmö som verkar för barn och unga. En del av studiens syfte var att undersöka mötesplatsernas framgångsfaktorer för att kunna jämföra dessa med den påbörjade verksamheten i Stapelbädden.

En framgångsfaktor som betonades av flera av verksamhetsledarna var att ungdomarna ges möjlighet till inflytande och delaktighet i verksamhetens aktiviteter. Detta görs genom att låta ungdomarna bidra med initiativ, ha en bejakande inställning och att lyfta ungdomarnas frågor för att ge dem möjlighet att påverka.

Även de aktiviteter som erbjuds av verksamheterna lyfts fram som framgångsfaktorer. Det ses som stor betydelse att dessa anpassas efter både tjejers och killars intressen då det i ofta är möjligheten att delta i specifika aktiviteter som lockar ungdomarna till mötesplatserna. Dock menar några av verksamhetsledarna att det även är viktigt att ungdomarna kan besöka mötesplatsen och ”bara vara”, kunna umgås med vänner och träffa vuxna. Mötesplatserna ska kunna agera som en trygg fristad där ungdomarna blir väl bemötta och respekterade. Här menar verksamhetsledarna att personalen har en viktig roll för att skapa en välkomnande miljö där ungdomarna kan känna sig trygga. På flera av verksamheterna agerar personalen även som stöttepelare, handledare, mentorer och coacher till ungdomarna och några av verksamhetsledarna vittnar till positiva framgångar av deltagande ungdomar som rekryterats in i personalstyrkan.

Vikten av att båda könen representeras inom personalen lyfts även fram som viktigt. Det noterades att med kvinnlig personal ökade deltagandet av unga tjejer då dessa kände sig friare att prata och inleda dialoger med kvinnliga ledare.

3.2 Ledarnas betydelse för hälsa och sociala relationer bland organiserade ungdomar

Kassman och Kneck (2018) undersökte orsakssambanden mellan deltagande i civilsamhället och hälsa bland ungdomar genom en systematisk litteraturoversikt av vetenskapliga artiklar publicerade i den internationella databasen Socindex. De påpekar i sin studie att den viktigaste rollen som en ledare har för en yngre målgrupp är att organisera verksamheten på sådant vis att deltagarna känner sig delaktiga. Möjligheten att få delta i beslutsfattande processer bidrar både till utveckling av ungas självförmåga och känsla av egenmakt. Kassman och Kneck hävdar att det inte alltid är själva aktiviteterna som ligger i fokus till varför en person vill delta, utan att det ofta är en attraktiv kontext som motiverar till detta, något som byggs upp av ledarna (2018:521).

Förutom detta påtalade de betydelsen av att ha ledare med liknande livserfarenheter som målgruppen. Detta då mentorer som har något gemensamt med deltagarna har lättare för att upprätta sociala relationer med deltagarna. Om organisationer erbjuder långvariga, nära och högkvalitativa relationer ökar chansen för att kunna bidra med socialt stöd där unga upplever att någon ser, hör och bryr sig om dem. Den här typen av relationer ökar även ledarnas möjlighet att influera ungdomarnas hälsobeteenden genom direkta insatser eller indirekt genom att fostra normer kopplade till en hälsosam livsstil. Det betonas att det existerar ”en känslig balansgång att försöka stödja lagom mycket och att nå rätt personer, att hålla kontrollen på en lagom nivå så att dåliga vanor motverkas och att uppmuntra positiva handlingsmönster” (2018:524).

Kassman och Kneck (2018: 525) lyfter även insikter om hur organisationer kan bidra med bindande, länkade och överbyggande nätverk. Med bindande nätverk syftar de till hur enskilda personer, exempelvis ledare och vänner, kan bidra med stöd på olika sätt. I ett länkade nätverk finns organisationer som står i kontakt med varandra på ett mer uttalat vis, exempelvis genom att ha liknande intentioner och målgrupp, vilket kan ge ett bredare kontaktnät mellan organisationernas deltagare. En organisations överbyggande nätverk å andra sidan bidrar med integration i ett samhälle genom projekt som samverkar med olika samhällsorganisationer.

Kassman och Kneck påpekar dock att det behövs mer forskning om de länkande och överbryggande nätverkens effekt och möjligheter.

3.3 Framing trust at the street level

Kevin Perry (2012:325) behandlar i sin avhandling fenomenet om hur misstro och tillit skapas mellan unga män av etnisk minoritetsbakgrund och offentligt anställda i det fysiska personliga mötet. Syftet med avhandlingen är att bidra till en förståelse för mikroprocesserna, dvs interaktionen mellan individer, i skapandet av misstroende och tillit.

Ett av Perrys (2012:298) fynd i studien var att statliga policydokument låg till grund för tolkningsramar som ingav missförtroende till unga män av etnisk minoritetsbakgrund. Detta gjordes genom att uttrycka högerideologiska åsikter med fördomar om dessa män som ignoranta, oproduktiva, kriminella invandrare, som bor i så kallade "ghettos". Dessa tolkningsramar förmedlar till allmänheten vad som är accepterat och inte, något som orsakar sociala avstånd mellan den etniska majoriteten och etniska minoritetsgrupper samt förstärker den sociala uppdelningen mellan privilegierade och oprivilegierade.

Ytterligare ett fynd var att dessa tolkningsramar och fördomar sedan låg till grund för det misstroende som de lokala myndigheterna hade till unga män av etnisk minoritetsbakgrund. Även om många socialarbetare hävdar att förtroendeskapande är essentiellt i deras arbete förhindrades detta av de institutionaliserade och kulturella normer som existerar inom myndigheterna gentemot de unga männen (Perry, 2012: 299–301).

Även de unga männen använde sig av tolkningsramar där de delade upp tjänstemännen som antingen tillitsfulla eller opålitliga. Tjänstemännen delades upp efter hur de unga männen blivit bemötta av dem vid tidigare tillfällen. Kunskapen om de olika socialarbetarnas anseende som tillförlitlig eller opålitlig spreds sedan vidare till andra unga män av etnisk minoritetsbakgrund i området. Detta bidrog till att de unga männen hade förutfattade meningar om hur möten med specifika tjänstemän skulle ske, något som de anpassade sitt beteende efter. Detta gjorde det svårt för tjänstemännen att bygga en fördomsfri relation (Perry, 2012: 304).

Perry (2012:305) rekommenderar avslutningsvis att tjänstemän ska försöka tänka utanför den tidigare tolkningsramen av kulturella och institutionaliserade normer och värderingar för att kunna skapa och bibehålla tillitsfulla relationer med unga män av etnisk minoritetsbakgrund. För att praktiskt uppnå detta ger han fyra råd: (1) Spendera mer tid i de unga männens samvaro för

att lära känna sociala koder som används för att rama in en person eller relation som antingen pålitlig eller opålitlig. (2) Kritiskt reflektera över sina egna och kollegors attityder och närmande av dessa unga män samt hur man benämner dem för att få insikt i hur detta påverkar relationskapandet. (3) Anta ett ärligt, icke-dömmande, och inkluderande bemötande och skapa tillit genom att hålla det som lovats. (4) Vara mer synlig och deltagande i det lokala närområdets aktiviteter. Att tillit är en pågående process är viktigt att komma ihåg menar Perry (2012:308). Det kräver ansträngning och är något som sker över tid genom fysiska personliga interaktioner inom en given social kontext.

3.4 Sammanfattning

Studierna ovan överbryggas och bekräftar de varandra på flera sätt. Framgångsfaktorer för ungas deltagande och upplevelse av trygghet och samhörighet identifieras med följande teman: (1) en välkomnande social miljö, (2) engagerade ledare, (3) möjlighet till deltagande, och (4) tillitsfulla relationer.

En välkomnande social miljö sker genom att deltagarna känner sig accepterade, sedda och hörda. Det finns en plats där de är respekterade, prioriterade och trygga att vara sig själva. Det är engagerade ledare som aktivt skapar denna miljö då fokus ligger på att skapa trygga relationer och aktiviteter som är attraktiva för barnen. Att ledare kan identifiera sig med barn och ungas rådande livssituationer och svårigheter möjliggör en stöttande roll som ger utrymme för delande av tips och råd. Att barnen också upplever att ledarna har en förståelse och liknande upplevelser skapar förutsättningarna för att relationer kan skapas på en djupare nivå.

Möjlighet till deltagande sker på två sätt; dels det fria deltagandet där barnen själva får välja om de vill vara med på aktiviteter eller umgås med sina vänner och ledarna, dels det inflytelserika deltagandet där barnen får bidra med förslag om vilka aktiviteter som de vill att verksamheten ska erbjuda. Aktiviteterna blir därmed frivilliga, attraktiva och anpassade efter barnens viljor och behov.

Att skapa tillitsfulla relationer med unga bygger på att det finns ett tryggt och respektfullt bemötande fyllt av transparens och en icke-dömmande attityd. Det är viktigt att spendera tid med de unga i deras sociala kontext för att få en förståelse för deras behov, agerande och inställningar.

4. Metod

Följande stycke beskriver först den deduktiva ansats som används i studien för att därefter motivera valet av kvalitativa metoder. Avslutningsvis redogörs de etiska aspekter som studien förhållit sig till.

4.1 Deduktiv ansats

Studien utgår från en deduktiv ansats där sociologiska teorier och begrepp har valts på förhand för att sortera och analysera empirin. Även abduktiva inslag har applicerats i ansatsen genom att under och efter fältarbetets gång ta in och applicera andra teorier som behövs för att förklara de fenomen som uppdagas i empirin. Empirin får därmed tala för sig själv utan att behöva anpassas till enbart tidigare valda teorier (Tavory & Timmermans, 2014: 9). Valet av en deduktiv ansats grundades på empiri först kunde samlas in senare under uppsatsens process. Detta gav oss utrymme att tidigt i processen utforska och välja teorier som ansågs lämpliga i förhållande till Helamalmös arbete presenterat på deras hemsida och våra frågeställningar.

Att använda en induktiv ansats skulle istället innebära att man utifrån observationer i verkligheten drog generella slutsatser inom en teoretisk referensram (ibid, 2014:48), vilket hade varit ett möjligt tillvägagångssätt om vi kunnat samla in empiri tidigare under uppsatsens process.

4.2 Kvalitativa metoder

Studien har utförts genom observation och semistrukturerade intervjuer. De kvalitativa metoderna har en styrka i att de bidrar till att skapa en djupare förståelse för människors upplevelser och erfarenheter. Dessutom möjliggör de till att lyfta komplexiteter och nyanser, i detta fall i förhållande till socialt arbete. Dock är det viktigt att påpeka att upplevelser är subjektiva, knutna till en plats och tid och därmed inte generaliserbara till andra sammanhang. Däremot är förhoppningen att kunna konkretisera det arbete som Helamalmö gör för att skapa dessa upplevelser.

Att istället göra denna studie med kvantitativa metoder utifrån en enkät eller att studera Helamalmö genom siffror skulle försvagat förståelsen för det relationella arbetet. Detta då

människor har lättare för att förklara och berätta om sina upplevelser i samtal med andra människor (Ahrne & Svensson, 2015).

I idéstadiet av studien skulle en del av empirin samlas in genom deltagande observation under två till tre veckor för att vi själva skulle kunna uppleva och bevittna Helamalmös arbete med de barn och ungdomar som deltar i verksamheten. Efter samtal med Helamalmö om studiens syfte och upplägg förstod vi att det inte var möjligt. Detta för att skydda de barn och ungdomar som närvarar på organisationens mötesplats från tillfälliga relationer som bryts och inte följs upp. Det bestämdes att vi istället fick komma på studiebesök med en kontaktperson från Helamalmö samt att delta vid de öppna frukostar som organisationen har för allmänheten under vardagar. Observationerna genom studiebesök och frukostbesök ansåg vi inte gav tillräckligt mycket information för att analysera eller ta med i resultatet, utan det snarare gav utrymme för att lära känna organisationen och få en känsla av hur deras arbete bedrevs.

Förutom observation genomfördes semistrukturerade intervjuer. Detta för att intervjupersonerna skulle få större utrymme att berätta sina upplevelser och därmed öka möjligheten till att få information som studien annars skulle missat. Detta gjordes med öppna frågor och möjlighet för intervjupersonerna att fundera över sina svar och lyfta aspekter som de anser viktiga utanför själva frågorna.

I intervjuerna ville vi nå förståelse för Helamalmös arbete på tre samhällsliga nivåer (Brante, 2004: 95): (1) makronivå genom intervjuer med personer som arbetar med Helamalmös strategiska arbete, (2) mesonivå genom intervjuer med ledare för att skapa en förståelse för det relationella arbetet, och (3) mikronivå med ledare som deltagit i Helamalmös verksamhet som unga. Intentionen från början var att på mikronivå ha intervjuer med ungdomar över 18 år som deltog i Helamalmös nuvarande arbete för att få mer aktuell empiri om ungdomars upplevelse. Detta gick dock inte att genomföra av samma anledning som ovan, att skydda dem från tillfälliga relationer. Därför intervjuades istället ledare som själva deltagit som unga i Helamalmös verksamhet. En nackdel med detta är att intervjumaterialet gällande deras upplevelser blir vinklad då den bygger på minnen och upplevelser från ledare som har stannat kvar inom organisationen, dvs att de redan på förhand har en positiv bild av Helamalmös verksamhet. Vi blev även tilldelade intervjupersoner av organisationen på grund av både vår och Helamalmös begränsade tid. Detta i sin tur kan ha vinklat vår studie till en mer positiv bild av verksamheten då vi inte fick något slumpmässigt urval av personer som representerar Helamalmö. Vårt sätt att

behålla en objektivitet gjordes genom ett kritiskt förhållningssätt, något som uppmuntrades av Helamalmö då de ansåg det viktigt att få ett utanförperspektiv på sitt arbete. Detta utfördes exempelvis genom följdfrågor under intervjuerna där dessa frågor ämnade till att kontrastera det överväldigande positiva och lyfta fram nyanser, samt få intervjupersonerna att reflektera bredare kring Helamalmös arbete.

4.3 Etiska aspekter

För att skydda de barn och unga som deltar i Helamalmö verksamhet har ingen deltagande observation eller intervjuer med dessa genomförts. Observationerna som gjorts under studiebesöken har varit öppna, vilket innebär en transparens om att en studie pågår och vad dess syfte är.

De personer som deltagit i intervjuer har godkänt sitt deltagande genom muntliga samtycken där de blivit informerade om studiens syfte, att deltagandet är frivilligt och att de när som helst kan välja att hoppa av studien. Intervjupersonerna anonymiserades för att skydda deras identiteter, även om ingen intern anonymisering garanterades (dvs att intervjupersonerna inte garanteras vara anonyma inom organisationen). Avslutningsvis lyftes deras rätt att ta del av studiens slutresultat och godkännande av intervjuinspelning.

Studien har även blivit granskad av en kontaktperson på Helamalmö för att säkerställa att studien givit en rättvis och riktig bild av arbetet. Genomgående under studien har ett reflexivt tillvägagångssätt används för att ta hänsyn till hur socioekonomisk status, kön, utbildning och uppväxt kan påverka sättet att se på samhället och världen. Det är viktigt att anta ett kritiskt förhållningssätt då erfarenheter och upplevelser kan påverka hur insamlat material tolkas.

5. Resultat och analys

Följande text presenterar insamlad empiri med analys som avser att besvara de tre frågeställningarna. Först redogörs på makronivå Helamalmös strukturella förändringsarbete och därpå gestaltas det relationsskapande arbetet på mesonivå. Avslutningsvis lyfts barns och ledares upplevelser och erfarenheter av Helamalmö på mikronivå. Analysen sker löpande i avsnitten med en avslutande sammanfattning inom varje samhällelig nivå.

Intervjupersoner som presenteras i texten är Linda som besvarat strukturella frågor och Benjamin, Joel, Oscar, Destiny och Nathalie som är ledare på Helamalmö. De tre sistnämnda har även deltagit som barn och unga i Helamalmös verksamhet.

5.1 Makronivå: Helamalmös strukturella förändringsarbete

Kommande avsnitt presenterar resultatet och analysen av Helamalmös strukturella förändringsarbete för att motverka orättvisor och missförhållanden. Först redogörs för de strukturella problem som Helamalmö ser i samhället. Därefter skildras strategier som de använder för att tackla de strukturella problemen.

5.1.1 Strukturella problem i samhället

Linda på Helamalmö menar att människor som bor i politiskt försummade områden, vars grundläggande behov inte är tillgodosedda, inte har möjlighet eller förutsättningarna att dra nytta av de tjänster som samhället erbjuder. Det är faktorer såsom fattigdom, trauma, trångboddhet, brist på mat, mm. som är anledningar till att människor inte kan ta del av samhällstjänsterna. Linda berättar att de ser att detta leder till en stor otrygghet i vardagen för många människor.

Även centraliseringen av samhällstjänsterna, dvs att de förflyttats från förorter till städernas centrum, gör dessa otillgängliga för många människor menar Linda. Hon vidareutvecklar med att förklara att samhällstjänsterna i sig inte är geografiskt långt borta, men det mentala och känslomässiga avståndet försvårar åtkomsten av dem. För en person som vuxit upp i ett politiskt försummat område upplevs inte samhället som nära och tillgängligt fortsätter hon. Det är en form av otrygghet att inte veta vad som finns bortom det egna närområdet, vilket i sin tur hindrar människor från att ta sig därifrån. Hon lyfter exemplet av de människor som bor i Malmö men ändå inte sett havet, trots att det är så nära.

Fortsättningsvis berättar Linda om hur olika politiska beslut bidragit till att välfärdsinstanserna reducerats. Hon menar att de trygghetssystem som stödjer människor som är sjuka, fattiga eller arbetslösa har vänt sig ifrån människor och att olika systemförändringar för att effektivisera myndigheters arbete hindrar viktiga delar i det sociala arbetet såsom mänsklig kontakt och relationsskapande menar hon. Ett exempel som Linda lyfter är socialtjänstens arbete som de upplever blivit mer distanserat från människor, något som leder till att fler människor hamnar mellan stolarna eller känner sig missförstådda och nedtryckta på olika sätt. I och med det nya arbetssättet har tilliten till dessa myndigheter reducerats menar Linda. Hon berättar:

När man pratar med människor som befinner sig i förorterna, eller som inte har mycket resurser, eller kommer från andra länder - det behöver inte ens vara det - det behöver bara vara att man befinner sig i någon form av underklass eller arbetarklass, så har man i allmänhet inte så mycket tilltro till myndigheter. Där känner inte människor att de kan prata öppet för att de är rädda för att socialen kommer ta ens barn ifrån dem, eller för att de inte ska få bidrag. Tilltron finns inte längre, den är bruten, och detta i förhållande till väldigt stora delar av befolkningen som av olika anledningar drar sig för att förhålla sig till socialtjänsten, Försäkringskassan och alla andra grundläggande tjänster.

Linda ser att Helamalmös arbete är att vara en röst för dessa människor och kritisera det politiska systemet i Sverige då de menar att makten inte representerar de mest marginaliserade i samhället. Hon berättar även att de kritiserar media som hon menar skapar berättelser vilka skadar och diskriminerar människor genom att förstärka stereotyper och måla en svartvit bild av verkligheten för människor i politiskt försummade områden. Dessutom lyfter Linda att Helamalmö tar avstånd från de ekonomiska strukturer som samhället bygger på då de anser att systemet utnyttjar de mest utsatta för att själva gå i vinst.

För att referera tillbaka till begreppet prekaritet (Casanova et al, 2019) ser vi att Helamalmös beskrivning av människors förutsättningar i politiskt försummade områden kan likställas med prekära levnadsförhållanden. Människor lever i en konstant osäkerhet på grund av osäkra arbetsförhållanden, brist på samhälleligt stöd i svårigheter och krissituationer och avsaknad av tilltro till den egna kapaciteten att påverka sitt liv. I enighet med detta förstår vi att en frånvaro av samhällstjänster, orsakat av centraliseringen, i samband med individualiseringens grundpelare om valfrihet och varje enskilds förmåga att klara sig själv, gör att människor som

saknar resurser, sociala som ekonomiska, hamnar i en väldigt otrygg och utsatt situation. Detta skapar ojämlikhet och större klyftor mellan privilegierade och oprivilegierade då alla agerar i egenintresse för att säkra sin egen valfrihet och kontroll på bekostnad av andras trygghet och stabilitet. Denna otrygghet utspelar sig i form av att människor känner sig övergivna av den välfärdsstat som är avsedd till att skydda de mest sårbara människorna i samhället. Vi tror att utan vägledning och stöd genom exempelvis en trygg skola, stabil arbetssituation samt ett rättvist och likvärdigt bemötande av myndigheter riskerar människor som lever i politiskt försummade områden att behöva säkra sin trygghet och livssituation på andra sätt. Detta i samstämmighet med Casanovas (2019) påpekande om att människor som levt under prekära levnadsförhållanden som barn tenderar att agera mer impulsivt och med högre risker för att kunna förbättra det nuvarande tillståndet snarare än att handla långsiktigt.

Det vi ser som en fördel med myndigheters effektivisering via digitalisering är att de enklare och snabbare kan nå ut till fler människor. Däremot ser vi också risken finns dock att de människor som ska använda de digitala tjänsterna saknar de dator- eller språkliga kunskaper som krävs för att kunna hantera tjänsterna. Istället för att möta en människa som visar medkännande för den situation som individer befinner sig i möter de ett distanserat förhållningssätt grundat på byråkratiska system. Det distanserade arbetssättet ökar risken att kulturkrockar och missförstånd uppstår, något som inte ger en god grund för att skapa förtroende. Att inte känna förtroende till de tjänstemän som representerar samhället genom olika myndigheter orsakar brist på tillit till att samhället värnar om deras bästa.

5.1.2 Strategier för att motverka sociala orättvisor

Vi har identifierat två strategier som Helamalmö använder för att möta och påverka strukturer som orsakar otrygghet och ojämlikhet. Den ena är att skapa en ny social infrastruktur och den andra är opinionsbildning och kunskapsspridning. Följande stycke presenterar dessa strategier.

Linda berättar att Helamalmö vill ersätta och återinföra de välfärdsinstanser som saknas i politiskt försummade områden, något de gör genom att etablera en ny social infrastruktur. Hon menar att Helamalmö vill vara en länk mellan myndigheter och sina medmänniskor då de märker att dessa vänder sig till organisationen med sina svårigheter snarare än att ta upp dem med tjänstemän. Det är det mänskliga möte och forandet av en ömsesidig tillitsfull relation som

Helamalmö erbjuder, förklarar Linda. Hon förtydligar att ett bra socialt arbete inte kan ske utan en social relation, samt att det krävs ett gediget och holistiskt tillvägagångssätt centrerat kring människor för att åstadkomma en hållbar förändring.

För att skapa en ny social infrastruktur berättar Linda att Helamalmöns arbete utgår från områdesorganisering, dvs att samla människor i ett område som tillsammans agerar för gemensamma intressen och motverkar social orättvisa. Syftet är att direkt angripa och arbeta aktivt med orsakerna till ojämlikhet snarare än dess konsekvenser. Ett exempel som Linda lyfter är hur de motverkar rådande fattigdom i politiskt försummade områden genom att bidra med mat till barn och unga. På detta sätt lyckas Helamalmö förändra lokala strukturer både genom att föräldrar sparar några tusenlappar i månaden och att barnen presterar bättre i skolan förklarar hon.

Samverkan med andra aktörer, näringsliv, kommun och flera civilsamhällsaktörer, är en viktig del i Helamalmöns uppbyggnad av en social infrastruktur berättar Linda. Genom samarbeten kan Helamalmö finansiera sin verksamhet och skapa länkar mellan sig själva och övriga samhället. De tillgängliggör staden för barn och unga genom att välkomna olika aktörer till sig och bjuda in människor från olika forum.

Linda berättar att Helamalmö kallar etableringen av en ny social infrastruktur för att skapa ett parallellsamhälle och varför de gör det. Begreppet används som en symbol för ett samhälle som värnar om de mest sårbara människorna och ses som ett nödvändigt steg för att uppnå rättvisa i det samhälleliga systemet. Detta då Helamalmö menar att de inte får gehör av staten när de lyfter de behov som existerar i politiskt försummade områden och att de inte längre kan vänta på att staten ska agera. Därför väljer de att ställa sig utanför samhällets existerande struktur och skapa parallellsamhället som ett positivt steg mot att förändra människors levnadsvillkor. Att bygga ett parallellsamhälle som är oberoende av ekonomiskt stöd från staten gör det möjligt för Helamalmö att inte behöva kompromissa med sina värderingar och istället skapa förutsättningar för välfärdsstöd till alla människor i området. De vill kunna vara strategiskt fria snarare än att bli en institution som behöver förhålla sig till staten i sitt beslutsfattande.

Helamalmöns andra strategi för att möta och påverka strukturella problem är ett opinionsbildande och kunskapsspridande arbete förklarar Linda. De vill vända på olika diskurser i samhället, exempelvis om vad trygghet är eller synen på gängkriminalitet. De har därför startat upp "Institutet för kollektiv media" (IKM) för att påverka det mediala landskapet genom att

sprida kunskap och lyfta andra perspektiv inom samhällsfrågorna. Hon lyfter den nystartade podcasten, "parallelsamhället" som ett exempel på hur de gör detta.

Vidare utvecklar Linda att Nicolas Lunabba, verksamhetsledare för Helamalmö, är drivande och ansvarig för det opinionsbildande arbetet och har bland annat tillsammans med Malmö Universitet och olika forskare skrivit artiklar inom ämnet socialt arbete. Hon förklarar att Helamalmö dessutom ansvarar för en masterskurs på Malmö Universitet som startades upp hösten 2021. Den heter "Socialt arbete: Community work och mobilisering på lokal nivå" och ämnar till att undervisa om förändringsarbete på områdesnivå och social mobilisering i olika former. Ytterligare har Helamalmö startat upp Malmös första fritidsledarutbildning som utbildar för första gången under hösten 2022. Detta opinionsskapande arbete på akademisk nivå är högst relevant för att legitimera och sprida sitt arbete menar Linda.

I relation till begreppet prekaritet (Casanova et al, 2019) ser vi att skapandet av en ny social infrastruktur möjliggör en minskad osäkerhet när det etablerar ett system som är tillgängligt, tillmötesgående och förtroendeingivande. Samarbeten med olika aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå möjliggör strukturell förändring genom att skapa dialog, bygga relationer och bredda Helamalmös kontaktnätverk. Vi förstår att det statliga oberoendet i Helamalmös beslutsfattande bidrar till en självständighet att agera snabbt utan byråkratiska hinder och att de kritiskt kan granska makten. Det vi ser som en utmaning för Helamalmös framtida arbete när de vill sprida och implementera denna strategi på andra platser är att det tar tid att hitta lokala aktörer som är villiga att samarbeta under premissen av att Helamalmö vill agera utan krav att behöva invänta godkännande.

Linda lyfter att Helamalmös opinionsbildande och kunskapsspridande arbete bidrar till att de kan influera politiska strategier för att hantera situationer som gör att människor hamnar i prekära levnadsförhållanden. Med erfarenheter från lokal nivå förstår vi att de kan de vara en röst på en makronivå och på det viset påverka system för hållbara och långsiktiga förändringar.

Genom att ta tillbaka och äga begreppet parallelsamhället omvandlar Helamalmö det till något positivt och nödvändigt för att uppnå rättvisa menar Linda. Detta lyfter hon är i kontrast till den definition politik och media har konstruerat, där parallelsamhällen är områden med människor som lever efter egna lagar utan förhållning till samhällliga normer och värderingar. Vi förstår med detta att Helamalmö försöker sätta begreppet parallelsamhälle i ett nytt sammanhang där människor tar kommandot över sin egen framtid genom att skapa de

förutsättningar som behövs snarare än att vara passiva, åsidosatta och i konstant argumentation med politiker som inte vill lyssna. Som vi tolkar det kan parallellsamhället genom områdesorganisering bli ett sätt för människor i prekaritet att gemensamt ta ansvar för missförhållanden och orättvisor när staten inte tar ansvar för människors osäkerhet. Här ser vi fördelen med att ändra diskursen om parallellsamhället är att fler områden kan ta till sig områdesorganisering som arbetsmetod för att aktivt börja med att hantera och ändra de förutsättningar som de lever under. Utmaningen vi ser är att om ett parallellsamhälle inte representerar alla människor i området, utan istället kontrolleras av en mindre grupp, riskerar demokratin att inskränkas och samhörigheten med det övriga samhället att försvåras.

5.1.3 Sammanfattning

De strukturella problemen i samhället på en makronivå orsakas enligt Helamalmö av en centralisering av samhällstjänster, effektivisering och distansering av det sociala arbetet samt skadliga diskurser och stereotyper i politiken och media. Konsekvenser av detta syns i prekära områden i form av ojämlikhet, otrygghet, misstro till myndigheter och avsaknad av förutsättningar att påverka sina liv.

Det strategiska förändringsarbete Helamalmö gör för att hantera de ovan nämnda problemen är (1) skapandet av en ny social infrastruktur som möter grundläggande behov genom områdesorganisering, och (2) genom opinionsbildning och kunskapsspridning. De ersätter och återinför välfärdsinstanser till politiskt försummade områden och minskar osäkerheten genom ett relationsskapande arbete som är tillgängligt, tillmötesgående och förtroendeingivande. Samverkan med andra aktörer på flera samhällsnivåer möjliggör Helamalmö arbete finansiellt och strukturellt. De vänder på diskurser om exempelvis begreppet parallellsamhälle och trygghet samt legitimerar sitt arbete genom samarbeten med forskare och genomförande av utbildningar på master- och folkhögskolenivå. Detta ger dem möjlighet att påverka politiska strategier för att uppnå hållbara och långsiktiga metoder för att motverka prekaritet.

5.2 Mesonivå: Relationella handlingar

I följande text redogörs resultatet och analysen av Helamalmö behovsanpassade samt relationsskapande arbete. Stycket om det relationsskapande arbetet är uppdelat i tre teman; trygghet, samhörighet och framtidstro. Avsnittet avslutas med en sammanfattning.

5.2.1 Att möta individens behov

Helamalmös arbete utgår från att möta barn och ungas uttryckta och identifierade behov. När Helamalmö var projektbaserat mötte de barn på skolorna under idrottslektionerna för att främst spela basket, men de märkte att basketen inte lockade alla barn. Två exempel beskrivs av Natalie och Oscar, som kom i kontakt med Helamalmö genom idrottslektionerna, där hon hellre ville dansa och han föredrog samarbetsövningar. Helamalmö lyssnade på deras önskemål, anpassade sig därefter och höll vad de lovade.

Helamalmö identifierade fler behov hos barnen än motiverande och roliga aktiviteter. De upptäckte att barnen var hungriga och inte alltid orkade vara med på idrotten, eller att barnen saknade resurser i form av skor bland annat. Joel, som var ledare i projekten, beskriver hur barnen resonerade:

“Jag vill inte vara med på gympalektionen för att jag inte har dom här Nike-skorna, alla andra har de och jag vill inte sticka ut, så jag väljer att inte vara med eller hittar på att jag har ont i knä, eller magen”, eller etcetera. Men tar du bort den biten och ba: “Ja, men vi kör med strumpor allihopa”, då kanske en är med och är en av dom bästa i gympan.

När Helamalmö startade upp mötesplatsen på Nydala kunde de möta flera av de behov som identifierats under projekttiden i form av exempelvis mat och läxhjälp. I uppbyggandet av mötesplatsen bjöd de in barn och unga till att önska de aktiviteter de ville att Helamalmö skulle erbjuda. Joel berättar:

(...) “Eh boys, vad hade ni velat gör här inne?”, och så ba:, “Nä ingenting, va fan skulle vi göra, nä ingenting, sånt fattigt ställe” och sånt. “Men tänkt det inte fattigt, vad hade du velat ha?” Så sa de: “Musikstudio kanske.” Jag ba: “Okej, jävligt fet grej, vad hade ni mer velat ha?”, så sa en: “Eh har ni gaming och sånt?” Jag: “Ja de hade vart fett att fixa det. Vad tycker ni om så, säg någon outstanding grej”, så sa en: “Pool!”. Jag ba: “My man, de är fett! Men vi sänker det lite bara”, och han ba: “Vi kan ha bio, vi kan ha så...” Jag bara: “Jävligt feta grejer.” (...) Så när vi öppnade upp så kallade jag ner dom igen och så fick dom ta en runda. Och så börja dom själva ba: “Oh shit, ni har fixat studio!” Jag ba: “Ja men ni sa väl att ni ville ha studio?”, “Ja men att du gjorde de ba!”, “Ja, ni sa väl, gjorde jag fel?”, “Nä!”. Så fick dom bion, så fick som gymmet och allt de här, och dom ba: “Oh shit”. Sen tog vi in dom i rummet där bak, och snacka liksom. “Eh,

vi trodde aldrig du skulle göra faktiskt, vi trodde du bullshita”. (...) Och nu har dom fått ett förtroende på, ja okej, dom levererar. För ofta har dom inte ens fått den här frågan “vad vill du?”.

Idag fortsätter Helamalmö med det behovsanpassade arbetet genom att vara lyhörda till vad barnen uttrycker att de saknar eller vad ledarna identifierar som nödvändiga behov att bemöta. Exempel på identifierade behov är en trygg och inlyssnande vuxen samt en plats där de kan vara “fria, busiga, härliga människor. De får vara sig själva” (Destiny). Genom att lyssna till, anpassa sig efter de aktiviteter som barnen är intresserade av samt hålla vad de lovar lyckas ledarna skapa en plats där barnen vill vara och ett förtroende hos barnen gentemot dem.

I likhet med Maslows behovstrappa uttrycker Helamalmö att de identifierade behoven är (1) fysiska i form av mat, (2) trygghet (3) erkännande som gör att barnen känner sig bekräftade och sedda. Det finns dock skillnad i hur Maslow och Helamalmö definierar trygghet. Maslow fokuserar mer på trygghet i form av stabilitet i ett boende och arbete eller den fysiska tryggheten från våld, medan Helamalmö relaterar mer till Giddens ontologiska trygghet (1991) av en trygg plats med förtroende till andra människor. Ytterligare ett sätt som Helamalmöns arbetssätt skiljer sig från Maslow behovstrappa är vad som eftersträvas med att uppnå de olika behoven. I Maslows teori måste dessa behov bemötas för att en individ ska kunna försöka uppnå självförverkligande. Helamalmöns syfte med att möta dessa behov är dock inte att barnen ska sträva efter självförverkligande, utan snarare att hjälpa barnen hantera sin vardag och omgivning. Däremot kan bemötandet av de identifierade behoven lägga en grund för att i längden skapa goda förutsättningar för barnens framtid.

5.2.2 Ett relationsskapande arbete

“Ett hej kan förändra ens liv. Det finns exempel (pekar på sig själv), det har hänt.” (Joel)

I följande stycke beskrivs hur Helamalmö genom handlingar och praktiker bedriver sitt relationsskapande arbete och hur detta ger upphov till känslor av trygghet, samhörighet och framtidstro.

5.3.2.1 Trygghet

Helamalmös mötesplats på Nydala syftar till att vara en trygg plats för barn och ungdomar. Den är attraktiv genom de olika sysselsättningsrum och aktiviteter som erbjuds. Här finns en fristad från föräldrar och det erbjuds en möjlighet att fly vardagen. Destiny berättar att dansen gav henne en fristad när hon behövde fly den destruktiva vardag som hon som barn levde i och att hon vill erbjuda en liknande fristad till andra barn som behöver det. Platsen inger en trygghet till barnen eftersom de vet att ledarna finns på plats, att de är där för barnen och är närvarande i alla delar av deras liv, menar Oscar.

Ledarna är enstämmiga om möjligheten att kunna vara sig själv och få utvecklas genom att prova på nya saker även inger trygghet: “Du får va dig själv, då mår du som bäst, om du ska hålla en fasad och låtsas du är någon du inte är, då mår man inte bra av de” (Benjamin). Här är det viktigt att barnen inte blir dömda, kan gråta och prata av sig, bli omfamnade, men också få bolla tankar och idéer under ett fritt tak. Att våga vara sig själv och prova på nya saker är lättare sagt än gjort. Destiny berättar att nyckeln till detta är att ledarna visar vägen:

Tryggheten kommer från oss själva först och främst, att vi är trygga i oss själva och vågar vara oss själva helt och hållet. (...). Jag bjuder på mig själv, klädstilar, hårstilar. Jag är out there, vilket gör att de kanske känner sig säkra i sig själva. Jag uppmuntrar dem till att testa. Om vi är trygga i oss själva så smittar det av sig (...) Jag fattar t.ex. inget i gamingrummet, och ibland vill de dra in mig där och sitta och spela så då lär de mig. Det blir ett samspel, jag visar att jag är trygg och då blir de trygga.

För att trygghet ska infinna sig hos barn anses det behövas en relation med en trygg och stöttande vuxen. Nathalie berättar hur ledare på Helamalmö är trygga vuxna då de sätter barnen i fokus:

De får komma till tals, de får uttrycka sig, de får vara sig själva. Vi lär känna dem (...) Vi skapar trygga relationer genom att vara en trygg vuxen. Och att vara en trygg vuxen är man genom att ha respekt till den ungdomen man möter.

Relationen med barnen ska vara genuin och ovillkorlig. Detta görs genom att “köra med öppna kort och att vara ärlig att man inte vet allt” samt lyssna in och bemöta barnen på deras

nivå (Nathalie). Joel beskriver det som att vara närvarande snarare än “därvarande”, vilket betyder att ledaren är lyhörd och har respekt inför mötet med barnet snarare än att bara finnas där fysiskt men inte riktigt lyssna på vad som sägs. Han demonstrerar under intervjun hur ett närvarande intryck skapas genom en alert kroppshållning, ögonkontakt och intresse i ansiktsuttryck.

Oscar och Benjamin menar att det tar tid att skapa en relation med barnen där de känner sig trygga. De använder aktiviteterna som en ice-breaker för att ge barnen utrymme att lära känna dem och vice versa. Destiny använder sig av en liknande taktik. Innan hon håller i danslektioner på mötesplatsen brukar hon vara på plats två timmar innan lektionen startar för att skapa en relation med barnen:

Då är jag inne i fashionrummet, så när de unga som ska vara med på dansen börjar trilla in lite tidigare hinner vi landa tillsammans, skapa en relation med dem. Vi pratar. “Vem är du?”, “Vem är jag?”, “Hur har din dag varit?”. På så sätt skapar jag en relation med dem och sen går vi in i dansen (...). Jag vill få deras respekt genom att göra så, istället för att göra min timme och sedan försvinna.

Benjamin lyfter att det är viktigt att skydda barnens integritet genom att inte ge dem kritik inför andra på mötesplatsen. Istället ska ledarna diskret ta barnet åt sidan för att prata med dem, gärna i enrum. Där kan ledarna ge barnet full uppmärksamhet och utan att döma fråga barnet hur läget är och vad det är som kan ha bidragit till dess agerande. Joel lägger tyngd vid att om ett barn gjort något hyss och får kritik för detta är det viktigt att barnet får dubbelt så mycket kärlek efteråt. Han berättar: “Har du kritiserat en gång, ska du ge love två gånger. (...) kärleken ska alltid övervinna kritiseringsbitarna”. Joel förklarar också att barns och ungdomars upplevelse av ett tryggt bemötande påverkas av en persons avsikter och menar att det är viktigt att inte agera auktoritärt, misstänkliggöra eller döma barnen på förhand. Istället bör ledarna gå in i mötet med nyfikenhet, öppenhet och visa välvilja.

I relation till begreppet trygghet ser vi att Helamalmö väljer att fokusera på skapandet av personlig säkerhet och social trygghet framför att försöka hantera konsekvensen av otrygghet såsom våld och kriminalitet. De skapar istället en hållbar och långsiktig form av trygghet genom att möta grundorsakerna. Detta i kontrast till Maslows definition av trygghet, där fokus ligger på

fysisk trygghet, som vi anser behöver nyanseras för att bidra med en mer komplex förståelse av begreppet.

Mötesplatsen Nydala kan jämföras med Giddens "skyddande kokong", som är en del i att skapa ontologisk trygghet, vilken skyddar barnen från såväl fysiska som psykiska hot. Grundstenen i en skyddande kokong är att det finns ett förtroende, något som skapas på Helamalmö genom ledarna som trygga vuxna. Att ledarna är närvarande över tid och låter barnen få vara sig själva bidrar till möjligheten för barnen att utveckla sin självkänsla och skapa en stabil identitet, som i sin tur gör barnen trygga i sig själva.

Att etablera fler trygga mötesplatser likt den på Nydala är enklare sagt än gjort. Det framkommer tydligt att ledarna har en viktig roll i skapandet av trygghet, något som lyfter frågor om hur man kan återskapa den trygga kultur som genomsyrar Helamalmö idag.

5.2.2.2 Samhörighet

När ledarna berättar hur de skapar samhörighet och gemenskap är det flera som nämner att trygghet är en viktig faktor för att samhörighet ska kunna uppstå. De beskriver samhörighet som en känsla av sammanhang som innefattar trygghet, vänskap och att vara delaktig i en familj. Ledarna menar att ett sätt att skapa detta är att ta sig tid och välkomna varje barn genom att hälsa på dem och ge dem en kram. Oscar menar att enkla frågor som "Hej, hur har din dag varit?" eller "Hur mår du?" kan räcka för att barnen ska känna sig uppmärksammade och sedda av ledarna. Destiny beskriver kramens betydelse: "den speciella kramen som vi ger, det är den som säger "vi ser dig", "vi är här", det är en trygghetskram". Hon berättar att det är viktigt att barn kan få en kram av vuxna som inte har några krav på dem. Joel förtydligar och menar att det inte nödvändigtvis behöver vara en kram som barnen får när de välkomnas, utan en high five, fist bump eller en hälsning med foten funkar lika bra. Han berättar att det är av vikt att vara inkännande på hur barnen vill hälsa och att respektera detta.

En annan praktik i skapandet av samhörighet är Helamalmö slogan 'Familjen'. Det är deras sätt att visa trygghet, samhörighet och den djupare relationen de har till varandra. Att de är en familj visar sig genom gemensamma måltider (på och utanför mötesplatsen), att de kramar varandra samt har kul och slappnar av tillsammans. Dessutom backar de upp varandra på olika sätt, om det så är socialt eller ekonomiskt. Vidare bidrar sättet de kommunicerar med varandra

till att upprätta familjekänslan. Dels genom att kalla varandra för syster, bror, mamma, farsan, vännen osv, och dels genom att de vågar ta upp och bjuda in till djupare och svårare samtal.

Destiny menar att man kan skapa en egen familj som inte nödvändigtvis måste bestå av den biologiska familjen:

Det behöver inte vara av kött och blod, utan det kan vara som den här arbetsplatsen där vi är en familj och backar upp varandra oavsett vad. Vi är allihopa en syskonskara. Det är det som gör oss unika. Vi (ledarna) har varit med om destruktiva förhållanden, familjer, som gör det lättare för oss att förstå ungdomarna som kommer ner till oss.

Helamalmös familj ser sig som ett komplement som stöttar upp barns biologiska familj när denna saknar resurser och förmågan att möta olika behov. Vidare förklarar Joel att en grundpelare i att vara familj är att det inte finns någon risk för att bli exkluderad, oavsett om det uppstår konflikter eller om någon gör ett misstag. "Det är en familjär känsla med ganska mycket högt i tak. (...) fast jag gör misstag, det finns inte att jag blir exkluderad, du kan inte exkludera någon från din egen familj."

Genom att bjuda in och inkludera alla förankras känslan av att vara en familj och därigenom samhörigheten. Oscar beskriver hur han bjuder in barnen till olika aktiviteter:

Jag bjuder in dem. "Kom vi gör detta tillsammans", "kom vi går ut och gör detta". Jag bjuder in alla, "kalla honom, kalla honom". Jag utesluter ingen och försöker få med alla att äta av kakan. Fokus på inkludering och att de känner sig sedda.

Att inkludera alla barnen i familjen och gemenskapen innebär att varje enskilt barn ska känna sig sedd och hörd oavsett hur många barn som är i lokalen. Joel instämmer i vikten av att avsätta tid för varje barn: "Du ska sitta och lyssna i 10 minuter och du har gjort Lisas dag! Du behöver inte göra mer, (...) de är de 10 minuterna det är som Lisa behöver. Men ge dom dom 10 minterna, asså for real!".

Ytterligare en del som lyfts är att samhörigheten inte är förpassad till att bara existera innanför mötesplatsens dörrar. Benjamin ser det som självklart att han stannar och pratar med barn och ungdomar som han träffar utanför jobbet: "Det är inget jobb där man bara lämnar här och sen går, för de är människor vi jobbar med". Att ledarna bryr sig om barnen och ungdomarna

och vad som händer med dem utanför mötesplatsen är tydligt. Oscar berättar att han ser det som något positivt när barnen ringer upp honom utanför arbetstid för att berätta om något roligt som hänt eller om de behöver råd.

Dessutom försöker Helamalmö sprida denna känsla av samhörighet och trygghet till andra delar av Malmö genom olika event och projekt. Destiny berättar att föräldrar brukar skicka sina barn till henne när hon håller dans ute på Ribban (strand i Malmö) under somrarna. Hon förklarar att barnen troligtvis aldrig tagit sig ut till stranden om hon inte varit där. Genom att representera Helamalmö bidrar hon till att skapa ett tryggt sammanhang utanför mötesplatsen.

Som Stenberg (2011) anser i sin teori om hur samhörighet uppstår behövs en trygg plats där individen kan vara sig själv och har möjlighet att utvecklas i kombination med upplevelsen av att känna sig inkluderad. Båda dessa motiv uppfylls på Helamalmö mötesplats Nydala som presenterats i avsnittet om trygghet. Där lyfts även att den trygghet som Helamalmö erbjuder utformas av dess trygga ledare. Dock behöver ledarna först skapa ett välkomnande sammanhang för att överhuvudtaget kunna bjuda in till en trygghet. Detta kan ifrågasätta den hierarkiska ordningen i Maslows behovstrappa gällande vilket behov som måste bemötas först; tryggheten eller gemenskapen som tryggheten sedan skapas i?

Ledarna bjuder in barnen till gemenskapen genom en hälsning och kram vilket får barnen att känna sig sedda och bekräftade samtidigt som barnen får uppleva närhet och värme; vilka alla är viktiga beståndsdelar i skapandet av samhörighet (Stenberg, 2011). Genom praktiken familjen inkluderar barnen dessutom i en skyddande gemenskap där alla stöttar alla i ett annars individualiserat samhälle.

Att skapa en så djupt förankrad familjekänsla som Helamalmö åstadkommit, där ledarna finns där för barnen även utanför arbetstid, är något unikt. Vid en expansion av Helamalmö arbetssätt till andra områden kan det vara en utmaning att finna ledare med lika stor omtanke för barns och kollegors välmående. Att exempelvis vara villiga att ta emot samtal utanför arbetstid, eller stötta upp sina kollegor ekonomiskt. Det är inte en självklarhet hos andra social arbetare och kan därför ses som en ansträngning. Här ser vi tydligt det personliga engagemang som behövs för att arbeta med sårbara människor.

Tillit är en viktig aspekt i skapandet av samhörighet menar Stenberg (2011). På Helamalmö byggs tilliten upp när ledarna avsätter enskild tid med varje barn där de får utrymme att samtala, dela tankar, idéer, känslor och upplevelser med ledarnas fulla uppmärksamhet.

Samhörigheten är enligt Stenberg inte nödvändigtvis bunden till en specifik plats. Detta bekräftas av Helamalmös arbete utanför mötesplatsen Nydala. De får barnen att känna att de tillhör en större gemenskap som inte bara existerar inom mötesplatsens ramar.

5.2.2.3 Framtidstro

Att skapa en framtidstro hos de barn och unga som deltar i Helamalmös aktiviteter är inte något som organisationen arbetar metodiskt för, utan något som Benjamin och Oscar menar kommer indirekt som en effekt av att barnen vistas på Helamalmö. Benjamin beskriver:

Vi vet att det funkar att om de känner sig trygga, har mat i sig och känner sammanhang, att de med tiden blir bättre och att de uppnår det de vill uppnå, så det är där vi har vårt största fokus.

De tre gemensamma nämnare som kommer upp i intervjuerna gällande framtidstro är (1) förebilder, (2) indirekt mentorskap och (3) långsiktigt arbete.

Genom att vara goda förebilder och fysiska bevis på att personer som kommer från politiskt försummade områden kan bli vad de vill lyckas ledarna på Helamalmö sprida framtidstro till barn och unga. Destiny säger att hon kan relatera till mycket av det kaos som många av barnen upplever under sin uppväxt. Hon vill vara ett fysiskt bevis på att det går att vända kaoset och att det kan bli bättre.

Helamalmö presenterar även förebilder utanför organisationen för att inspirera barn och unga att uppnå sina drömmar. Exempelvis har Helamalmö haft lärare från Malmöuniversitet och konstnärer på besök. Joel berättar skrattande om konstnärens besök:

Och jag ba: "Vet ni vad hans vapen är?", "Eh, nej.", "En penna. Vet ni vad hans lön är?", "Nej.", "150.000 per uppdrag." Och dom ba: "WHAT?!" Så man fick ju fånga dom utifrån deras intresse, de var ju pengar. (...) "Tror ni han sover skönt om natten?" Dom ba: "Ja klart, ingen jagar han!", "Ja exakt!" (...) Och det var så skönt att se, jag har en bild på en bunch of gangsters, som dom påstår att dom här är, som sitter och ritar bamse! (...) Och idag, deras visioner blev helt annorlunda. En ville bli ambulansförare, en ville bli artist, den andre ville bli skådespelare.

Genom att ta in förebilder utifrån vill Helamalmö tillgängliggöra staden och bredda barnens perspektiv på möjligheter i framtiden.

Även om Helamalmö inte har ett uttalat mentorskap för att skapa framtidstro hos barn och unga är det tydligt i flera intervjuer att det finns ett indirekt mentorskap. Något som underlättar detta är att de flesta ledare har vuxit upp under liknande förhållanden som många av barnen och därmed har motsvarande erfarenheter. Detta gör att ledarna kan förstå vad barnen går igenom. Oscar förklarar:

Jag kan relatera till många olika saker, såsom situationer som jag varit i och som de också hamnar i. Jag försöker ge dem lösningar som inte jag hade (...) Och de upplever att när de pratar med mig (...) så känner de att “den här killen vet vad han pratar om”, “han har varit i min situation”.

Oscar berättar hur han brukar sitta i samtalsrummet på Helamalmö och bara prata med barnen. Han säger att barnen ser väldigt mycket upp till honom och att de brukar ställa honom frågor om hur han var när han var i deras ålder. I samtalsrummet berättar han för dem om sin uppväxt, val han gjort och vad han skulle gjort annorlunda samt delar med sig av råd och tips.

Nathalie bekräftar närvaron av ett indirekt mentorskap när hon berättar att en del i att skapa framtidstro hos barn sker genom att visa vägen, stötta och ge dem förutsättningar att lyckas. Hon uttrycker att “har man gett dem förutsättningar och att de känner att de får göra vad de vill och har trygga vuxna i sitt liv, då brukar de hamna rätt.” Nathalie förklarar även att ledarna måste vara ärliga med vilka förutsättningar som finns och därifrån tillsammans med barnet hitta en väg framåt. Hon förklarar:

Det är omöjligt att vi ska gå in i möte med barn och säga: “Alla ni, om ni vill, kan bli Zlatan. För Zlatan kom från en jobbig bakgrund och hade en annan etnisk bakgrund. Ni kan om ni vill”. Det känner jag att jag absolut inte kan säga, även om jag styrs av att “om man vill, kan man”, men inom parentes och med stora bokstäver: Med rätt förutsättningar och trygga vuxna.

För att framtidstro ska kunna växa fram med indirekt mentorskap krävs det att barnen känner sig trygga i relationen med ledarna. Benjamin är även tydlig med att mentorskapet alltid är frivilligt. “Ifall en ungdom söker mentorskap och råd så är vi där för dom. Men om nån bara vill komma och hänga så får de bara komma och hänga, så vi tvingar inte någonting”.

Skapandet av en framtidstro är ett långsiktigt arbete som inte sker över en natt. Det är inte alltid de ser direkta resultat av sitt arbete, utan ibland är det först när människor som varit barn

och unga på Helamalmö kommer tillbaka och berättar om hur det gått för dem. Det långsiktiga arbetet sker genom Helamalmö fortsatta närvaro i barnens liv.

För att kunna stötta barnet på bästa sätt över tid är det relevant att ha en förståelse för hur deras hemsituation ser ut. Ledarna ser det därför som viktigt att även ha en bra relation med barnens föräldrar. Oscar, Joel och Destiny berättar att det finns tillfällen som ledarna på Helamalmö har samtal tillsammans med både föräldrarna och barnen. Oscar beskriver samtalen:

Som ett utvecklingssamtal, där vi sätter roliga mål tillsammans. Och dom har varit riktigt bra och visat framsteg med alla barn jag haft det med. (...) Grunden är att vi förstår barnens behov, de känner sig sedda och hörda (...). Och också bara (...) om vi känner att de är i behov av det samtalet.

På detta sätt kan ledarna stötta barn även på hemmaplan när de gemensamt med både föräldrarna och barnen hittar långsiktiga mål och hållbara lösningar.

I ljuset av begreppet prekaritet ser vi att människor som lever i osäkerhet upplever en minskad tro på framtiden, både gällande tilltron till ens egna potential och förmågan att förbättra sin situation (Casanova, 2019). Avsaknaden av bevis på att människor med liknande bakgrund uppnått alternativa framtidsutsikter förstärker den emotionella distansen av att dessa framtidsutsikter inte tillhör en själv. Barn och unga som lever under prekära levnadsförhållanden tillskriver sig en framtid genom de kunskaper och erfarenheter de har om den verklighet de känner till. Även om Helamalmö inte arbetar med metodiska insatser för att skapa framtidstro är det tydligt att deras närvaro i politiskt försummade områden och deras sätt att presentera förebilder och bevis för barn och unga genom sina ledare och utomorganisatoriska representanter lyckas inspirera till tro och hopp om en annan framtid.

Helamalmö skulle kunna utvidga det här konceptet genom att arbeta mer aktivt på skolor i politiskt försummade områden. Genom att presentera sig och hålla workshops på skolor kan fler barn få fysiska bevis och förebilder. Dock, eftersom det tar tid att skapa framtidstro, skulle det även krävas ett kontinuerligt närvarande av förebilder på skolorna. Exempelvis kan detta genomföras genom att ledare från Helamalmö finns tillgängliga under skolraster och håller i olika aktiviteter.

Helamalmös indirekta arbete för att skapa framtidstro för barn och unga här och nu ger långsiktiga resultat i form av att barnen sedan själva blir bevis på att ens livssituation kan vända och man kan våga drömma. På detta sätt kan bristen på framtidstro i politiskt försummade områden motverkas i nästkommande generationer i och med att förebilder och bevis blir mer påtagliga i barns vardag.

I likhet med Maslows idé om att uppnå självförverkligande måste vissa behov mötas för att skapa förutsättningar för framtidstro. Dock finns en skillnad mellan Maslows teori och Helamalmö arbete gällande individens roll i skapandet av dessa. För att uppnå självförverkligande krävs att individen har ett eget driv att nå ett specifikt mål, medan individen får framtidstro som en effekt av trygghet, bekräftelse genom samhörighet, tillit och förebilder. Framtidstro blir därmed ett mer nyanserat begrepp som skapas i och påverkas av individens sociala sammanhang.

5.2.3 Sammanfattning

Ovanstående avsnitt har behandlat de relationella handlingar som Helamalmös ledare utför för att barn och unga ska uppleva trygghet, samhörighet och framtidstro. Helamalmö arbetar behovsanpassat genom att lyssna på barns önskemål och identifiera deras osagda behov. På mötesplatsen Nydala möter Helamalmö dessa behov i form av mat, en trygg plats med trygga vuxna och barnens behov av att bli bekräftade, att lära känna sig själva och utvecklas. Ledarna skapar denna stabila plats genom att vara kontinuerligt närvarande och engagerade i barnens välmående.

En trygg plats och känslan av att vara inkluderad och välkommen är viktiga beståndsdelar för att skapa samhörighet. Praktiker Helamalmö använder sig av för att skapa denna gemenskap är familjen, hälsningen, kramen och inbjudan till aktiviteter och samtal för att bygga förtroende. Känslan av att vara familj upprätthålls genom tilltalsnamn såsom syster och broder, men även den fortsatta närvaron i barns liv genom stöttning och bekräftelse av känslor och tankar. Att vara del av Helamalmö-familjen innebär att vara del av en trygg gemenskap utan risk för exkludering. Genom att Helamalmö dessutom skickar ut representanter på event och projekt lyckas de vara en länk och expandera känslan av samhörighet till andra delar av Malmö.

Helamalmös ledare arbetar indirekt med att skapa framtidstro genom att kontinuerligt möta grundläggande behov och själva vara förebilder, men även genom att ta in människor

utanför organisationen för att inspirera barn och unga. Ett frivilligt och indirekt mentorskap uppstår när barn och unga identifierar sig med ledarna, känner förtroende och ser upp till dem. Här kan ledarna avsätta enskild till för varje barn om det skulle önskas och på det viset ge råd och stöttning i barnens liv. Känslan av framtidstro uppstår som en effekt av trygghet, samhörighet, tillit och förebilder.

5.3 Mikronivå: Upplevelser och erfarenheter

I kommande avsnitt framställs resultatet och analysen av de upplevelser som ledare på Helamalmö haft av organisationens direkta insatser, både under deras år som barn och ungdom i verksamheten och i deras roll som ledare. Först presenteras och analyseras barn och ungas upplevelse för att sedan redogöra ledarnas upplevelse.

5.3.1 Barn och ungas upplevelse

I intervjuer med ledare som kom i kontakt med Helamalmö som barn var det personliga mötet och de inspirerande ledarna som lockade dem. Oscar berättar om hur han mötte Helamalmö under vissa idrottslektioner i skolan men också på Malmö-festivalen: “När jag såg dem med lila tröjor då tänkte jag: “Där är dom coola”. De gav en skön vibe”. I mötet med Helamalmö fick Oscar träffa pedagoger som var förstående, inlyssnande och anpassade aktiviteter efter barnen. Han pratar med särskild värme om relationen han hade med Helamalmöns ledare Joel:

Han var min skola, jag hade aldrig gjort en uppgift. Men när jag satt med honom gjorde jag uppgiften och fick en belöning efter det. (...) Efter en uppgift kunde vi sticka iväg och kaka pizza och det var något bra för mig som jag ville göra. Han fångade mig på det sättet att han gjorde det roligt och motiverande att lämna in uppgiften.

Oscar berättade att han upplevde Joel som en storebror som fångade upp honom i rätt tid, när Oscar var en riktig busunge och menar att det hade kunnat sluta hursomhelst utan Joels hjälp. När de umgicks gav Joel råd och de pratade om allt från vardagsproblem till tankar framtiden. Det personliga mötet med Joel gav en djup inverkan på Oscar som upplevde att han blev bemött på sin nivå. Destiny, som mötte Helamalmö och Nicolas Lunabba genom ett dansuppträdande på Malmö-festivalen, målar upp hur hon upplevde mycket kärlek från Nicolas redan från dag ett.

“Den här kramen, det här leendet, den här uppskattningen (...). Det var inte många som visade så tydlig kärlek för vad vi gjorde”. Nicolas såg deras potential och hur Destiny och hennes gäng drog till sig barn och unga med sin dans och inbjudande inställning. Nicolas bemötande har kommit att betyda mycket för Destiny i hennes nuvarande ledarroll på Helamalmö. Idag vill hon ge vidare den uppmärksamhet och kärlek hon fick som ung till andra i hennes omgivning.

Både Destiny och Oscar ser likheter med barn och unga på mötesplatsen idag och när de själva var i samma ålder. Situationer som barnen befinner sig i kan de förstå och hjälpa dem igenom. Ledarna vittnar om att barnen på mötesplatsen får något de själva saknade som unga; trygghet, gemenskap, kärlek och respekt.

För att knyta an till begreppet prekaritet förstår vi att ett prekärt levnadsförhållande medför osäkerhet inom flera delar av livet, där inräknat individens relationer. Helamalmö vill vara motsatsen och istället bidra med hållbara relationer för barn och unga vars nära omgivning är ostadig. I förhållande till Stenbergs teori om samhörighet ser vi att det är betydande för barnen att etablera en tillitsfull relation genom det personliga mötet med en trygg vuxen. Det uppstår när en vuxen möter barnen på deras nivå, tar sig tid att lyssna in, försöker förstå deras situation och finns kvar över tid. Att barnen kan identifiera sig med ledarna i deras liknande berättelse och uppväxt förenklar relationskapandet. Ledarnas förståelse för vad barnen går igenom möjliggör upplevelsen av samhörighet och ett djupare förtroende hos barnen gentemot ledarna där barnen litar på att ledarna vet vad de pratar om.

Praktiken av att skilja sig från mängden och utstråla en gemenskap genom likadana tröjor är enkelt att replikera på andra platser eller inom andra organisationer. Däremot är det svårare att återskapa känslan som uppstår av ett personligt möte. Här är det tydligt att ledarnas personliga engagemang i barn och ungas välmående och utveckling, deras passion samt hängivenhet är en viktig aspekt i Helamalmö framgång. Vid implementering av deras arbetssätt på nya platser ligger utmaningen i att hitta dessa eldsjälvar och egenagerade ledare som kan ta sig tid och möta barnen på ett personligt sätt.

5.3.2 Ledarnas upplevelser

Helamalmö ledare är en del av kärnan i deras arbete. De är kreativa aktivitetsledare, samtalspartners, dansinstruktörer, förebilder, medlare, inspiratörer, läxhjälpare, CV-skrivare och kärleksspridare. En bra ledare på Helamalmö är en person snarare än en kompetens. Idag har

mellan 70–80% av ledarna vuxit upp i organisationen och resterande har handplockats av äldre ledare som sett eftertraktade egenskaper hos individerna. Destiny berättar att hon sett barn växa upp på Helamalmö för att sen bli ledare. Hon beskriver att “det är en sån fet grej som jag är skitstolt över, att de får sitt första jobb här eller sin första praktik. Att de vill stanna kvar”.

Nathalie är själv ett exempel som på någon gjort denna resa. Hon var till en början deltagare på aktiviteter, utflykter och olika former av event. Sedan fick hon sitt första ledarskapsuppdrag på sommaraktiviteterna med Helamalmö, för att därefter fortsätta arbeta som ungdomsledare på mötesplatsen. Idag är hon med i styrelsen och representerar Helamalmö i olika projekt runt om i Malmö. Ett annat exempel är Oscar som genom sin relation till Joel fick testa på att vara ledare på Helamalmö. Han berättar: “Då började jag praktisera, gå runt och titta, hålla honom (Joel) i handen och praktisera. Men sen började jag komma in i det och jag kände att jag var redo, och han upplevde samma sak såklart”. Under hela sin upplärningstid observerade han Joel, vilket han fortsätter med idag. “När han (Joel) pratar lär jag mig något nytt av honom varje gång. Han är en riktigt duktig pedagog. Jag frågar honom fortfarande mycket om tips”.

Det finns ledarskapsutbildningar, en arbetsfilosofi och arbetsmetod som Helamalmö använder sig utav, men hur olika ledare praktiskt arbetar i bemötandet av barns behov skiljer sig åt. Oscar berättar att han förutom att tillämpa kunskaper från ledarskapsutbildningarna använder sig av sina egna livserfarenheter för att bemöta situationer som uppstår bland barnen på Helamalmö. Det inte finns inga färdiga mallar för att hantera varje situation bekräftar Benjamin. Han lyfter att ledarna arbetar tillsammans för att hitta gemensamma tillvägagångssätt beroende på aktuella omständigheter.

De viktigaste egenskaperna som ledarna anser behövs för att kunna arbeta behovsanpassat är lyhördhet och ödmjukhet. De beskriver lyhördhet som förmågan att lyssna, vara närvarande och ta sig tiden att ta in vad barn och unga uttrycker. Benjamin beskriver: “Vi lyssnar på dom och säger dom något konstigt så är vi där för dom och utmanar dom.” Men vad menar du, vad säger du, vad kommer detta ifrån?” Så på de sättet, att vi lyssnar, utan att döma.” Ödmjukheten handlar om inställningen att barnen kan lära dom lika mycket som de kan lära barnen. Joel berättar: “(...) du måste veta att den personen kan lära dig lika mycket, (...) inte gå in med och se den som en liten kid: “Jag har ingenting att lära mig från dig”. Jag har jättemycket att lära mig från dig!”. Ödmjukheten ska även inkluderas i konstruktiv kritik från andra ledare. Benjamin belyser att ledare inte kan vara stolta eller anse sig högre än någon annan ledare eller

ungdom. Varje ledare måste lära sig hantera kritik för att kunna utveckla sin pedagogik. Ledarna hjälper varandra att utvecklas även utanför arbetet på Helamalmö. De stöttar varandra i att växa, våga drömma och sprida sina vingar. Så här berättar Destiny om ledarteamet:

Vi backar upp varandra på det sättet och ger också råd. Vi blir fully and truly en familj. På områden där jag inte riktigt kan (...) så har jag andra ledare som kan hjälpa mig. (...) De har varit tillgängliga för mig, därför har man vågat satsa på sig själv. Jag hade inte vågat ta det här steget i mitt liv om inte jag hade fått uppbackning av ledarna här.

Vidare framkommer det att det är passionen och meningsfullheten som är drivkraften för Helamalmöns ledare. Nathalie berättar att hon drivs både av att vara lite arg och av kärlek: "Det är både att man är arg för att saker är orättvist, att det finns strukturella problem som är svårare att ändra. Men också den här kärleken, att vi kan om vi organiserar och mobiliserar oss". Arbetets meningsfullhet ger sig uttryck hos ledarna när de berättar att de kan använda egna erfarenheter av svåra tider för att hjälpa barn och unga. Destiny beskriver: "Vi kommer alla från destruktiva förhållanden. För min del, allt som jag fick gå igenom som barn och ungdom var inte för ingenting. Det var för att bemöta andra barn och ungdomar i behov av uppmärksamhet och kärlek."

I relation till Stenbergs teori om samhörighet ser vi barn och ungas kvarvarande inom organisationen och progress till ledare som ett tecken på trivsel och samhörighet till människorna. Ledarna vittnar om, likt Stenbergs motiv till varför individen söker gemenskap, att Helamalmö är en trygg plats där de får vara sig själva och att gemenskapen bidrar till individuell utveckling både inom och utanför organisationen.

Lyhördhet och ödmjukhet är viktiga egenskaper när ledarna interagerar med barnen och sina kollegor. Lyhördheten gentemot barnen möjliggör det anpassningsbara och behovsanpassade arbetet, som i sin tur förankrar tilliten till ledarna. Hos ledarna är lyhördheten nödvändig för att få en förståelse för de enskilda ledarnas behov av stöttning i arbetet med barnen och privat. Detta för att ledarnas samhörighet och välmående påverkar barnens uppfattning av ledarteamet som en enhet samt det fokus de lägger i det relationsskapande arbetet. Ledarnas ödmjukhet mot barnen, såväl som kollegorna, möjliggör insikten och viljan att lära av varandra. Genom nyfikenhet och öppenhet ses konstruktiv kritik och åsiktsskillnader som en möjlighet till personlig utveckling. Ledarnas lyhörda och ödmjuka inställning har möjlighet att

ge ringar på vattnet och skapa en uppmuntrande och stöttande kultur då barn och unga tenderar att ta efter sina förebilders beteende och attityd.

Gällande frågan om hur Helamalmö ska kunna återskapa sin välkomnande atmosfär och kultur vid expansion till andra platser skulle de kunna använda sig av ett liknande mentorskap som ledare idag erbjuder sina kollegor. Då kunskapen om hur Helamalmö arbetar sitter hos ledarna kan arbetssättet replikeras genom interaktion med dessa. När Helamalmö identifierat nyckelpersoner på den plats de vill expandera skulle upplärning kunna ske genom praktik på verksamheten på mötesplatsen Nydala. På så sätt överförs den behovsanpassade och relationella arbetsmetoden till nya människor. Därefter, när en ny mötesplats öppnat, skulle en ledare från Helamalmö fortsätta agera som mentor och vara närvarande vid uppbyggnaden av arbetskulturen. Med lyhördhet inför nya åsikter och tankar och en ödmjukhet i att alla kan bidra och lära av varandra kan de olika mötesplatserna fortsätta att utvecklas tillsammans med de nya människor som kommer in i organisationen. Utmaningen ligger i dels att kunna identifiera rätt personer och ha uppsikt över flera mötesplatser om organisationen växer sig stor. Med en större verksamhet kommer dessutom frågor om hur arbetet finansieras på passande sätt.

Standings (2011) påstående om att empati behövs för att bryta samhällslig osäkerhet kan jämföras med ledarnas drivkraft för att skapa förändring i politisk försummade områden. Ledarnas känslor av meningsfullhet och samlade fokus för förändring och stöttning bidrar till upplevelsen av samhörighet både inom organisationen och i området.

5.3.3 Sammanfattning

Detta avsnitt har behandlat ledarnas upplevelse och erfarenheter av Helamalmö som barn samt ledare. Här lyfts det personliga mötet genom att människan känner sig lyssnad på, förstådd och bekräftad som nödvändigt för att uppleva samhörighet, trygghet och förtroende. Att barn och unga valt att fortsätta inom Helamalmö verksamhet som ledare konfirmerar det personliga mötets betydelse.

Helamalmö ser lyhördhet och ödmjukhet som eftertraktade ledaregenskaper. Det möjliggör det behovsanpassade arbetet mot barnen, ledares stöd och uppmuntran gentemot varandra och inställningen om att alla kan lära av alla. Ledarnas drivkraft i arbetet på Helamalmö består av en kärlek och medkänsla med barnen samt en vilja till att bryta orättvisor och missförhållanden i Malmö.

6. Avslutande diskussion

Studien har analyserat Helamalmös arbete på tre samhällsliga nivåer; makro, meso och mikro. På detta sätt har vi försökt konstruera en modell för att lyfta fram de centrala komponenterna i Helamalmös framgång.

Helamalmös strukturella förändringsarbete för att motverka orättvisor som centralisering av samhällstjänster, effektivisering och distansering av myndigheters sociala arbete samt skadliga diskurser och stereotyper i politiken och media, sker främst genom (1) områdesorganisering och skapandet av en ny social infrastruktur samt (2) opinionsbildning och kunskapsspridning.

På lokal nivå arbetar Helamalmö behovsanpassat och relationsfokuserat genom att lyssna på barns önskemål och identifiera deras osagda behov samt skapa en trygg plats där barnen får vara sig själva och prova på nya saker. Praktiska insatser för att skapa trygghet och samhörighet inkluderar (1) kontinuerligt närvarande trygga vuxna som är engagerade i barns välmående, (2) en välkomnande och inkluderande gemenskap där hälsningen och kramen är viktig, (3) frivilliga aktiviteter och samtal där förtroendefulla relationer byggs, och (4) känslan av att vara familj utan risk för exkludering. Trygghet, samhörighet och tillit är grundläggande beståndsdelar för att bygga en framtidstro. Känslan av framtidstro sker indirekt genom ett långsiktigt närvarande av förebilder samt frivilligt och indirekt mentorskap.

Ledarnas upplevelse av Helamalmö som barn och vuxna vittnar om att det personliga mötet med lyhördhet och ödmjukhet möjliggjorde upplevelsen av trygghet, samhörighet och framtidstro. Ledares upplevelse av Helamalmös arbete som meningsfullt, deras medkänsla och kärlek för barnen samt ilska mot orättvisor driver Helamalmös verksamhet framåt.

Studiens resultat antyder att en del av Helamalmös framgång är beroende av just personligt engagemang och förmågan att skapa tillit snarare än en viss organisationsmodell eller riktade satsningar av exempelvis kommun och socialtjänst. Utan det personliga engagemanget och det tillitsskapande arbetet är den modell som konkretiserats ovan svår att genomföra då det signifikanta för modellen är hängivna människor som bidrar till organisationens framgång.

Det finns en önskan hos Helamalmö att expandera sitt arbete. Detta ställer frågor som: Vad behöver finnas för att kunna replikera ett sådant arbete? Hur säkerställer man ett personligt engagemang och passion på nya platser med nya människor? Hur finner man eldsjälar som är

villiga att arbeta utifrån Helamalmö-modellen? Går arbetssättet att applicera inom offentliga sociala tjänster? Vad finns det för fördelar, utmaningar och risker med att skapa olika parallellsamhällen med egna sociala infrastrukturer som vill fungera oberoende av staten?

Här ser vi att en konkretisering av Helamalmöns värdegrund och arbetskultur skulle underlätta förståelsen för vilka premisser som finns för att kunna replikera deras arbete. Helamalmöns opinionsbildande arbete och kunskapsspridning, både till utomstående aktörer samt inom den lokala verksamheten, är viktiga aspekter för att hitta och forma nyckelpersoner och eldsjälar. Att finna personer med ett personligt engagemang för samma frågor som Helamalmö arbetar med krävs synlighet i så väl lokala som offentliga forum, men också ett välkomnande och inkluderande arbetssätt med långsiktig närvaro i de områden de vill verka i.

Gällande frågan om att applicera Helamalmöns arbetsmetod inom offentliga sociala tjänster ser vi en utmaning då det personliga engagemanget kan bli svårt att återskapa. Även om en hängiven eldsjäl som vill förändra människors livsvillkor jobbar inom den offentliga sektorn ligger utmaningen i att replikera samma förutsättningar som Helamalmö har. Helamalmö kan med sin frihet ge mer tid åt varje individ och på det sättet skapa en djupare relation med de människor man möter. Den offentliga sektorns begränsande arbetsmetod kan tyvärr sätta käppar i hjulet för ett mer holistiskt arbete. Dock ser vi ett hinder med Helamalmöns friare arbetssätt då det kan finnas en risk för att bli utnyttjad i sin vilja att hjälpa andra. Här gäller det att socialarbetaren har en personlig integritet för att bygga en ömsesidig relation med förståelse för bådadas förutsättningar.

Med det sagt ser vi fortfarande möjligheten för offentliga sociala tjänster att skapa tillitsfulla relationer till människor i politiskt försummade områden genom att ta hjälp av de rekommendationer som Perry (2012) föreslår. En fråga vi ställer oss själva är huruvida de offentliga sociala tjänsterna och organisationer som Helamalmö inom civilsamhället kan samarbeta och komplettera varandra? Svaret på den frågan ligger i den fortsatta forskningen.

Med begreppet parallellsamhället ser vi att det behövs en mer nyanserad bild av vad det kan ha för konsekvenser för samhället. Fler perspektiv behöver lyftas av hur skapandet av ett parallellsamhälle kan möjliggöra förändring på en specifik plats, men också om hur det riskerar att medföra separation om det inte finns ett samarbete eller dialog med stat/ kommun och aktörer inom parallellsamhället.

Vi ser behovet av mer forskning som går djupare i frågor om etablering av personligt engagemang i politiskt försummade områden och hur detta kan kombineras med Perrys (2012) rekommendationer för skapandet av tillitsfulla relationer för att kunna framkalla en hållbar förändring. Även vidare forskning inom organisationen Helamalmö vore av intresse för att följa deras expanderingsarbete och gå djupare i hur de driver sitt arbete framåt.

Referenser

Artiklar

- Brante, T. (2004), Sociologi. i T. Brante, K. Johansson & S. Sunesson (Red.). *Diskussioner om samhällsvetenskap. Gränser, innehåll, framtid*. Lunds universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten, s. 95-116.
- Casanova, M. L., Menezes, I., Coimbra, J. L., & Lawthom, R. (2019). Precarious living: The social origins of uncertainty. *Portuguese Journal of Social Science*, 18(3), s. 319–340.
- Kassman, A., & Kneck, Å. (2018). Ledarnas betydelse för hälsa och sociala relationer bland organiserade ungdomar. *Socialmedicinsk tidskrift*, 95(5), s. 517-527.
- Norberg Hansen, C. & Lagergren, L. (2010). Stapelbädden och sex andra mötesplatser för Malmös unga: En studie av Malmö stads satsning på ”Mötesplatser för unga” 2007 – 2010. *Rapport från Fritidsvetenskapligt program*, Malmö Högskola, nr 12
- Poston, B. (2009). An Exercise in Personal Exploration: Maslow’s Hierarchy of Needs. *Association of Surgical Technologists*, s.347-353
- Shani, G. (2017). Human Security as ontological security: a post-colonial approach. *Postcolonial Studies*, 20(3), s. 275-293

Böcker

- Ahrne, G., & Svensson, P. (2015). *Handbok i kvalitativa metoder* (2a upplagan ed.). Liber.
- Duck, W. (2015). *No way out: precarious living in the shadow of poverty and drug dealing*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Giddens, A. (1991). *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age*. Cambridge: Polity Press.
- Maslow, A. H. (2017). *A Theory of Human Motivation*. Dancing Unicorn Books.
- Standing, G. (2011). *The Precariat: The New Dangerous Class*. Bloomsbury Academic.
- Stenberg, H. (2011). *Gemenskapens socialpsykologi*. Malmö: Liber (Egypten).
- Tavory I. & Timmermans S. (2014). *Abductive Analysis Theorizing Qualitative Research*. Chicago: The University of Chicago Press.

Avhandling

Perry, K. (2012). *Framing Trust at the Street Level: An Empirical Interpretative Study of Distrust and Trust between Frontline Public Sector Employees and Young Men with Minority Ethnic Backgrounds in Denmark*. Diss., Roskilde University.

Webbsidor

Mänskliga Rättighetsdagarna (u.å). *Tema 2022*. <https://www.mrdagarna.nu/tema2022/> [24-03-2022].

Helamalmö (2022). *Om Helamalmö*. <https://helamalmo.com/om-oss/> [30-03-2022].

United Nations Development Programme (u.å). *Globala målen*. <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/> [13-05-2022].

Podcast

Sommar & Vinter i P1 (augusti 2021). *Nicolas Lunabba*.

<https://open.spotify.com/episode/4dqTne2OSwENfTAOIJZASC?si=19968b4994b140b9>
[30-03-2022]

Bilagor

Nedan följer den intervjumall som användes som riktlinje i samtalen med ledare på Helamalmö.

Ungdomsintervju

1. Var fick du höra om HelaMalmö?
 - a. Vad fick dig att komma eller söka upp Helamalmö?
2. Beskriv vad Helamalmö var för dig när du var barn/ungdom
3. Vilka känslor upplevde du på helamalmö?
 - a. Förändrades dem över tid?
4. Vad gjorde du här under den tid som du spenderade hos Helamalmö?
 - a. Varför fortsatte du komma?
5. Vad har HelaMalmö betytt för dig?
 - a. Ledarna;
 - b. Deltagarna;
 - c. Dina tankar om framtiden? Tror du att HelaMalmö har bidragit till att du gått en annan väg än vad du hade gjort utan dem?
 - i. umgänge, utbildning, jobb, framtidsplaner
6. Upplevde du någon typ av personlig utveckling i och med din närvaro på helamalmö?
 - a. Nya kompetenser? Nya erfarenheter? Nya insikter?
 - b. Upplevde du att ditt sätt att vara och tänka förändrades? (beteenden)
 - c. Vad var skillnaden, innan och efter?
7. Genom att vara på Helamalmö, påverkades din självkänsla och sätt att se på dig själv?
 - a. Vad var skillnaden, innan och efter?
8. Upplever du att HelaMalmö uppfyllde specifika behov som bidrog till en känsla av
 - a. Stabilitet; hur?
 - b. Trygghet; hur?
 - c. Gemenskap/samhörighet; hur?
 - d. Och möjlighet att du kan bli det du vill bli? Hur? Resurser, utbildning, erfarenheter, kontakter...

9. Vad hade kunnat vara annorlunda under din vistelse/kontakt på/med HelaMalmö som ungdom?
 - a. Upplevde du att det fanns behov som Helamalmö inte kunde möta?
 - b. Har den här förändringen skett?
10. Upplevde du att du knutit nya band utanför organisationen genom att delta i verksamheten?
 - a. bredare nätverk /fler kontakter
 - b. Ge gärna något exempel på knutna band
 - c. Hur?

Ledarintervju

1. Hur gick det till när du blev ledare?
 - a. Fick du ledaransvar som ungdom?
 - b. Erbjuder Helamalmö en ledarskapsutbildning inför att ni jobbar hos dem?
2. Vad ingår i dina ledaruppgifter?
 - a. Organisatoriskt och/eller relationellt?
 - b. mentorskap för barnen/ungdomar?
3. Beskriv ledarskapet på Helamalmö
 - a. vad gör en bra ledare på helamalmö?
4. Hur gör du för att etablera en relation med de barn och ungdomar som kommer till Helamalmö?
5. Vad ser du att deltagarna tar med sig från Helamalmö?
6. Barnens behov, vad tänker du gällande barnens behov och vad det innebär? Vilka är de?
 - a. Vilka behov behöver ni först tillfredsställa?
7. Hur ser du att ledarna på Helamalmö arbetar för att skapa
 - a. Trygghet;
 - b. Samhörighet/gemenskap;
 - c. Framtidstro- Och möjlighet för ungdomar/barn att bli dem de vill vara?
8. Ni har *Familjen* som slogan- hur visar ni det/ hur arbetar ni för det?
 - a. Hur ser det inkluderande arbetet ut på HelaMalmö? Kan du beskriva hur ledare/du är med och skapar en känsla av samhörighet?

- b. Beskriv hur du hjälper ungdomar/barn att känna sig sedda?
- 9. Är ledarna med och bidrar till att skapa en länk mellan samhälle och ungdomar?
 - a. Vilken roll ser du att organisationen har i samhället?
 - b. Hur?
 - c. Nätverk? Kontakter? Projekt? Samarbeten? Jobb/arbetslivserfarenheter? Praktikplatser?

Strategisk intervju

- 1. Berätta kort om hur ni på en strukturell nivå arbetar för att motverka de orättvisor och missförhållanden som finns i Malmö? (samarbeten, politiskt och lokalt)
 - a. *Mål 1: Adressera orättvisor och missförhållanden i samhället. Vi vill förmedla kunskap om människors livsvillkor, föra dialog, belysa orättvisa maktförhållanden i samhället, bilda opinion*

Agenda 2030

- 2. Hur använder ni agenda 2030 i ert strategiska arbete?
 - a. Används den som villkor för samarbete med er? Riktlinjer?
 - b. Hur följer ni upp det här?

Övergripande mål för 2021-22

- 3. (1) Utveckla, sprida och implementera Nydalamodellen på andra platser
 - a. Hur fortsätter arbetet till andra ställen? Bara i Malmö? I hela Sverige?
 - b. Nydalamodellen
 - i. Punkt 9: Värnandet om organisationens integritet
 - 1. Hur upprätthåller ni denna integritet och kritiska förhållningssätt till rådande maktstrukturer och hierarkier när ni som organisation växer och sprider ut er?
 - 2. Hur implementerar man integriteten när man sprider sig?
 - ii. Punkt 10: opinionsbildande aktör
 - 1. Hur är ni en opinionsbildande aktör?
 - 2. På vilken nivå/ var vill ni vara en kritisk röst?
 - 3. Har ni en anställd som jobbar specifikt med dessa frågor?
 - 4. Hur arbetar ni förebyggande? med samarbeten?

- iii. Punkt 11: rättvis och positiv medial bild av stigmatiserade områden
 - 1. Hur gör ni detta?
 - 2. Vad finns det för kunskapsutvecklande arbete för att uppmärksamma aktörer om detta?
- iv. Punkt 14: Stärkande av sociala skyddsnät, ersätta/återinföra välfärdsinstanser
 - 1. Vad saknas från de sociala skyddsnäten och myndigheter som redan finns? Vad gör ni annorlunda?
- 4. (2) Öppna egna institutioner/mötesplatser
 - a. Hur skiljer sig detta mål åt från ert första mål om att implementera och sprida Nydalamodellen?
- 5. (4) Samarbeta med andra lokala, nationella och internationella aktörer som kämpar för mänskliga rättigheter
 - a. Vilka lokala och nationella aktörer samarbetar ni med?
 - b. Hur arbetar ni på en internationell nivå?
 - c. Vad är fokuset för samarbetet? Är det kunskapsspridning, gemensamma projekt? Vill ni sprida Nydalamodellen utomlands? Som modell eller via Helamalmö?
- 6. (5) Upprätthålla kvaliteten i och utveckla befintliga verksamheter inom organisationen
 - a. Inkluderas ungdomarna/barnen till att utveckla detta?
 - b. Hur tas dessa beslut?
- 7. (6) Vara en röst för rättvisa och jämlikhet
 - a. Hur är ni det?

övrigt

- 8. Hur knyter organisationen an till resten av samhället? Vilka länkar erbjuder ni?
- 9. Maslovs behovstrappa?